

ENDÜSTRİYEL SİMBİYOZ MALİ DESTEK PROGRAMI

2018 Yılı Proje Teklif Çağrısı Başvuru Rehberi

BURSA ESKİŞEHİR BİLECİK KALKINMA AJANSI

ENDÜSTRİYEL SİMBİYOZ MALİ DESTEK PROGRAMI

2018 Yılı Proje Teklif Çağrısı Başvuru Rehberi

KAR AMACI GÜDEN KURULUŞLARA YÖNELİK

Referans No: TR41-18-ES

KAYS Proje Girişi için Son Başvuru Tarihi:
22/03/2018, Saat: 18:00

Projeye İlişkin Taahhütnamenin İmzalanması/Teslimi için Son Tarih:
29/03/2018, Saat: 18:00

İÇİNDEKİLER

TANIMLAR	6
1. ENDÜSTRİYEL SİMBİYOZ MALİ DESTEK PROGRAMI.....	9
1.1. PROGRAMIN GEREKÇESİ	9
1.2. PROGRAMIN AMAÇLARI VE ÖNCELİKLERİ	11
2. TEKLİF ÇAĞRISINA İLİŞKİN KURALLAR	13
2.1. UYGUNLUK KRİTERLERİ	13
2.1.1. UYGUN BAŞVURU SAHİPLERİ	13
2.1.2. ORTAKLIKLAR VE ORTAKLARIN UYGUNLUĞU	15
2.1.3. UYGUN PROJELER: DESTEK BAŞVURUSU YAPILABİLECEK PROJELER.....	16
2.1.4. MALİYETLERİN UYGUNLUĞU: DESTEKTEN KARŞILANABİLECEK MALİYETLER.....	19
2.2. BAŞVURU ŞEKLİ VE İSTENEN BELGELER	23
2.2.1. BAŞVURU ŞEKLİ	23
2.2.2. İSTENEN BELGELER.....	25
2.2.3. BAŞVURULARIN ALINMASI İÇİN SON TARİH	29
2.2.4. DAHA FAZLA BİLGİ ALMAK İÇİN	29
2.3. BAŞVURULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ VE SEÇİLMESİ	30
2.3.1. ÖN İNCELEME.....	30
2.3.2. TEKNİK VE MALİ DEĞERLENDİRME	33
2.4. DEĞERLENDİRME SONUCUNUN BİLDİRİLMESİ	34
2.4.1. BİLDİRİMİN İÇERİĞİ.....	34
2.4.2. ÖNGÖRÜLEN ZAMAN ÇİZELGESİ	35
2.5. SÖZLEŞME İMZALANMASI VE UYGULAMA KOŞULLARI	35
3. EKLER	39

TANIMLAR

Bu rehberde geçen;

Ajans: Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansını,

Başvuru Rehberi: Ajans tarafından başvuru sahipleri için hazırlanan, destekten yararlanabilecek gerçek ve tüzel kişileri, başvuruda bulunabileceklerde aranan şartları, başvuru ve yararlanma şekil ve şartlarını, desteklenecek faaliyet alanları ve proje konularını, destekten karşılanabilecek uygun maliyetleri, seçim ve değerlendirme kriterlerini, eş finansman yükümlülüklerini, standart başvuru belgelerini ve diğer gerekli bilgileri açıklayan rehber belgeyi,

Başvuru Sahibi: Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde ajanstan proje veya faaliyet desteği almak üzere ajansa başvuran gerçek veya tüzel kişileri,

Bölge Planı: Ajans tarafından hazırlanan ve 2014-2023 dönemini kapsayan TR41 Bursa Eskişehir Bilecik Bölge Planı'nı,

B2B: İngilizce açılımı "Business to Business" olan bu kısaltma, şirketler arası pazarlama ya da satış uygulamalarına verilen kısa tanımı,

Destek Yönetimi Kılavuzu: Ajanslarla karşılıklı etkileşim halinde Bakanlık tarafından hazırlanan ve ajansın sağlayacağı destekler ile bunların izlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik temel ilke ve kuralları, iş akış ve tanımlarını, raporlama usul ve esaslarını, destek yönetimi sürecinde kullanılan ilgili belge ve formların standartlarını, yararlanıcılarla imzalanacak tip sözleşme formatını, bilgi sistemlerinin ve veri tabanlarının kullanımını ve gerekli diğer hususları belirleyen el kitabını,

Endüstriyel Simbiyoz: Birbirine fiziksel olarak yakın olup, normalde birbirlerinden bağımsız çalışan iki veya daha fazla ekonomik işletmenin bir araya gelerek hem çevresel performansı hem de rekabet gücünü artıracak uzun süreli ortaklıklar kurması ve dayanışma içinde çalışmasını ifade eder. Bu işbirliği ağı, malzeme, enerji, su ve/veya yan ürünlerin fiziksel değişimi de dâhil olmak üzere, her türlü olanağın, lojistik, tesis ve uzmanlık kaynaklarının paylaşımı ya da ortak kullanımını,

Eş finansman: Ajans tarafından desteklenen proje veya faaliyetlerde harcanmak üzere, yararlanıcı tarafından sağlanması taahhüt edilen nakdi katkısı,

İştirakçi: Desteğe konu proje veya faaliyetin yürütülmesi sürecinde veya sonucunda, doğrudan fayda veya menfaat elde etmeden yararlanıcıya projenin yürütülmesinde katkıda bulunan ve ilgili başvuru belgelerinde açıkça belirtilen gerçek veya tüzel kişiyi,

Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi (KAYS): Ajanslar arası uygulama birliğini sağlamak amacıyla ajansların; yatırım destekleme, proje destekleme, çalışma programı, bütçe, muhasebe, insan kaynakları, performans ölçme faaliyetleri ile ilgili ve ilişkili gerçek ve tüzel kişilerin ihtiyaç duyulan veri ve bilgilerinin muhafaza edildiği, veri

tabanı başta olmak üzere iş ve işlemlerinin elektronik ortamda yürütülmesine imkân veren merkezi yönetim bilgi sistemini,

Mali Destek: Desteklenecek proje veya faaliyetlerin gider bütçelerinin, belirlenecek oranlarda ajans tarafından karşılanması amacıyla güden nakdi ödemeyi,

Menfaat İlişkisi: Proje veya faaliyetin hazırlığı, değerlendirilmesi, seçimi, onayı, teknik açıdan desteklenmesi ve izlenmesi aşamalarında görev alanların görevlerinin gizliliğini veya tarafsızlığını, kendilerine, yararlanıcılara ya da başkalarına maddi veya manevi yönden haksız menfaat temini bakımından etkileyebilecek her türlü durumu,

Proje: Destekten yararlanmak üzere Ajansa sunulan belli bir amaca odaklanmış, bütçesi ile bütünlük arz eden, belirli süreli ve düzenli faaliyetler bütünü,

Proje Hesabı: Mali desteğe hak kazanan yararlanıcı tarafından projeye özel olarak açılan, ajans tarafından sağlanan mali desteğin ve sözleşmede belirtilmesi halinde yararlanıcı eş finansmanının aktarıldığı banka hesabını,

Proje Ortağı: Desteğe konu projenin hazırlanmasında, yürütülmesinde proje veya faaliyetin yürütülmesi sürecinde veya sonucunda doğrudan veya dolaylı fayda veya menfaat elde ederek, bunun karşılığında yararlanıcıya projenin yürütülmesinde katkıda bulunan, Destek Yönetimi Kılavuzunda gösterilen ortaklık beyannamesini imzalayan ve ilgili başvuru belgelerinde açıkça belirtilen gerçek veya tüzel kişiyi,

Sözleşme: Ajans ile yararlanıcı arasında imzalanan, destekten yararlanma ilke ve kurallarını, ödeme usul ve esaslarını, tarafların hak ve yükümlülüklerini ve bu yükümlülüklerin ihlalinin sonuç ve müeyyidelerini düzenleyen anlaşmayı ve eklerini,

TR41 Bölgesi: Türkiye'nin Avrupa Birliğine uyum süreci doğrultusunda, 2002/4720 no'lu kanun gereğince, Devlet Planlama Teşkilatı ve Türkiye İstatistik Enstitüsü tarafından oluşturulan ve 3 düzeyden oluşan İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırmasına göre Bursa Eskişehir Bilecik illerinden oluşan Düzey 2 bölgesini,

Usulsüzlük: Proje uygulaması sırasında veya öncesinde; yanlış veya yanıltıcı bildirimde bulunmak, sahtecilik yapmak, hile ve dolanlı hareketlerde bulunmak ve Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği ile bunu tamamlayıcı nitelikte hazırlanan her türlü belge ve düzenlemede belirtilen ilke ve kurallara aykırı olarak sözleşmede değişiklik yapmak gibi sözleşme ilişkisini ihlal eden fiil ve davranışları,

Yararlanıcı: Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde ajanstan destek almaya hak kazanan gerçek veya tüzel kişileri,

Yasal Temsilci: Başvuru sahibinin yetkili karar organının doğrudan faaliyet desteği başvurusunda bulunmak için belirlediği, başvuru sahibinin beyanını ve proje ile ilgili belgeleri imzalamaya yetkili olan kişiyi, ifade eder.

PROGRAM ÖZETİ

Program Adı	Endüstriyel Simbiyoz Mali Destek Programı	
Programın Amacı	Bağımsız işletmeleri daha sürdürülebilir ve yenilikçi bir kaynak (atık, enerji vb.) kullanımı çerçevesinde bir araya getirmek, endüstriyel kaynaklı çevresel problemlerin önüne geçerek ekonomik getiri de sağlamaktır.	
Öncelikler	Öncelik 1: Firmaların atıksuyunun, geri dönüştürülemeyen atık ve yan ürünlerinin başka firmalarda girdi/hammadde olarak kullanılması Öncelik 2: Atıklardan yüksek katma değerli ürün ve/veya enerji üretimi Öncelik 3: Atık ısının su buharı veya enerji olarak diğer işletmelerde değerlendirilmesi	
Programın Toplam Bütçesi	3.000.000 TL	
Proje Başına Mali Destek Tutarı	Asgari 100.000 TL	Azami 600.000 TL
Proje Başına Mali Destek Oranı	Asgari %25	Azami %50
Süre	Asgari 9 Ay, Azami 24 Ay	
Uygun Başvuru Sahipleri	Tüm İşletmeler	
KAYS Proje Girişi için Son Başvuru Tarihi	22/03/2018 Saat: 18:00	
Projeye İlişkin Taahhütnamenin İmzalanması/Teslimi için Son Tarih	29/03/2018 Saat: 18:00	

ÖNEMLİ UYARI: 22/03/2018 tarihi proje dosyasının KAYS Portalına giriş işlemlerinin tamamlanması için son tarihtir ve başvuru dosyasının değerlendirilmesi kaydedilen bu dosya üzerinden yapılacaktır. 29/03/2018 tarihi kaydedilmiş başvuru dosyasına ilişkin taahhütnamenin elektronik olarak imzalanması veya taahhütnamenin ıslak imzalı olarak Ajansa sunulması gereken tarihi belirtmektedir.

1. ENDÜSTRİYEL SİMBİYOZ MALİ DESTEK PROGRAMI

1.1. PROGRAMIN GEREKÇESİ

Çevre yönetim sistemleri ve temiz üretim uygulamalarına yapılacak yatırımlar, endüstriyel kuruluşların çevresel performanslarını artırmakla kalmayıp aynı zamanda ekonomik performanslarını ve kurumsal prestijlerini de olumlu yönde etkileyecek, büyüme ve verimlilik artışlarına katkı sağlayacaktır. Sürdürülebilir üretim uygulamalarının yaygınlaştırılması son derece önemli ve etkin olmakla birlikte, firma sınırları içinde kaldığında çevresel performansı belli bir düzeye kadar geliştirilebilmektedir. Daha fazla kazanım elde edebilmek firma sınırlarının ötesine geçebilmeyi ve çoğunlukla firmalar arası hatta sektörler arası işbirliğini gerektirmektedir. Bu durum, günümüzde “endüstriyel simbiyoz” kavramını gündeme getirmektedir.

Endüstriyel simbiyoz (ortak yaşam) doğadakinine benzer şekilde birbirine yakın iki bağımsız endüstriyel işletme arasında madde ve enerji değişimi olarak tanımlanmıştır. Malzeme, enerji, su ve yan ürünlerin fiziksel değişimi de dâhil olmak üzere, her türlü varlığın, lojistik ve uzmanlık kaynaklarının işletmeler tarafından paylaşımı anlamına gelen endüstriyel simbiyoz uygulamaları sayesinde, endüstriyel kaynaklı çevresel ve sosyal problemlerin önüne geçmekle kalmayıp aynı zamanda ekonomik getiri de sağlanmış olmaktadır. Bu kapsamda, endüstriyel simbiyoz tercihen birbirine fiziksel olarak yakın olup, normalde birbirlerinden bağımsız çalışan iki veya daha fazla endüstriyel işletmenin bir araya gelerek hem çevresel performansı hem de rekabet gücünü artıracak uzun süreli ortaklıklar kurması ve dayanışma içinde çalışmasını temsil eder.

Endüstriyel Simbiyoz, pek çok işbirliği ve sinerji alanına, ürün ve hizmet üretiminde kaynak (malzeme, enerji, lojistik, insan kaynağı) verimliliği ve optimizasyonuna işaret etmektedir. Bu nedenle, çevresel performansı ve rekabetçiliği artırmak için kullanılabilecek en etkin bölgesel kalkınma ve planlama araçlarından biridir. Ayrıca, endüstriyel simbiyoz, Ar-Ge, inovasyon (yenileşim) ve kümelenme faaliyetlerinin yanı sıra, yeni iş alanları yaratma potansiyeli ile girişimciliği de destekleyen bir yaklaşım olarak ortaya çıkmaktadır.

Endüstriyel simbiyoz uygulamaları ile:

- Hammadde ve atık bertaraf maliyetleri düşer.
- Geri dönüştürülemeyen atıklar ve yan ürünlerden yeni gelir kaynakları elde edilir.
- Atıkların belli bölgelerde biriktirilmesi yerine farklı endüstri proseslerinde kullanılması ile karbon emisyonları düşer.
- Yeni iş olanakları oluşur.

Onuncu Kalkınma Planında sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmak için küresel ölçekte başlayan yeni büyüme modeli arayışlarıyla birlikte “yeşil büyüme” kavramı önem kazanmıştır. Bu kavram çerçevesinde, üretim sektörlerinde temiz üretim ve eko-verimlilik ile hem çevrenin korunması hem de rekabetçiliğin artırılması mümkün görülmekte, tarım ve turizm gibi çevreye duyarlı sektörlerde ekolojik potansiyel değerlendirilmekte, yeni düzenleme ve yatırımlarla şehirlerin daha çevre dostu ve ekonomik olarak etkin olabileceği vurgulanmaktadır.

10. Kalkınma Planındaki “Yaşanabilir Mekânlar, Sürdürülebilir Çevre” başlığı altında enerji, sanayi, tarım, ulaştırma, inşaat, hizmetler ve şehirleşme gibi alanlarda çevre dostu yaklaşımların barındırdığı yeni iş imkânları, gelir kaynakları, ürün ve teknolojilerin geliştirilmesine yönelik fırsatlar değerlendirilerek yeşil büyümenin sağlanması hedeflenmektedir. Plan kapsamında öncelikli dönüşüm alanları için hazırlanan “Üretimde Verimliliğin Artırılması Programı Eylem Planı”nda ise işletmelerin iyi örneklerle buluşturulması yoluyla deneyim aktarımının sağlanması ve işletmeler arası etkileşim düzeyinin yükseltilmesi amacıyla tanımlanan eylemler arasında endüstriyel simbiyoz yaklaşımına yer verilmiştir.

Türkiye Sanayi Stratejisi Belgesi (2015-2018) altında “Kaynakların etkin kullanıldığı, daha yeşil ve rekabetçi sanayi yapısına dönüşümün sağlanması” stratejik hedefi belirlenmiştir. Bu kapsamda, sanayinin sürdürülebilir büyümesine ve uluslararası rekabet gücünün artırılmasına katkı sağlayan eko-verimlilik uygulamalarının yaygınlaştırılması amacıyla Ulusal Temiz Üretim/Eko-Verimlilik Programı yürütülmesi eylem planında yer almıştır. Söz konusu program kapsamında kaynak verimliliğinin artırılması, ürünlerin yaşam döngüleri boyunca ortaya çıkan çevresel etkilerinin azaltılması, atıkların yeniden kullanımı/geri dönüşümü/geri kazanımı ve endüstriyel simbiyoz odak alanları yer almaktadır.

Ulusal Verimlilik Stratejisi ve Eylem Planı (2015-2018) kapsamında ise “Endüstriyel ortak yaşam (simbiyoz) uygulamalarına yönelik hukuki ve teknik altyapının güçlendirilmesi, bu yöndeki girişimler teşvik edilerek yaygınlaştırılması” stratejisi belirlenmiştir. Bu stratejinin gerçekleştirilmesinde kalkınma ajansları görev alacak kurumlar arasında tanımlanmıştır.

Ulusal planlarla uyumlu olarak BEBKA tarafından hazırlanan TR41 2014-2023 Bölge Planı’nda da endüstriyel simbiyoz yaklaşımına yer verilmiştir. Buna göre, “Dengeli Mekânsal Gelişme ve Sürdürülebilir Çevre” gelişme ekseninde, “Sanayide atık oluşumu, su ve enerji tüketimini azaltmaya yönelik uygulamalara ve temiz üretime geçişin sağlanması” önceliği belirlenmiş olup bu öncelik altında yer verilen tedbirlerden biri de “firmalar arası işbirliği ve dayanışmayı artırarak hem çevresel hem ekonomik getiriler sağlayan endüstriyel simbiyoz uygulamalarının hayata geçirilmesi” olmuştur.

Buradan hareketle; Bursa, Eskişehir ve Bilecik illerinde kaynakların etkin kullanımının sağlanarak bölgesel kalkınmanın sürdürülebilirliği amacıyla, 2014 yılında “Endüstriyel Simbiyoz Programı” başlatılmıştır. BEBKA tarafından yürütülen program bağımsız işletmeleri daha sürdürülebilir ve yenilikçi bir kaynak (atık, enerji vb.) kullanımı çerçevesinde bir araya getirmeyi, endüstriyel kaynaklı çevresel problemlerin önüne geçerek ekonomik getiri de sağlamayı amaçlamaktadır.

Program ile bölgedeki endüstriyel simbiyoz uygulamalarının yaygınlaştırılmasına yönelik olarak farkındalığın artırılması, bölgesel ve sektörel analizlerin yapılarak mevcut potansiyelin ve stratejinin belirlenmesi, fizibilite çalışmalarının yapılması, iletişim faaliyetlerinin yürütülmesi ve endüstriyel simbiyoz uygulamalarının sürdürülebilirliğine ve yaygınlaştırılmasına yönelik altyapının oluşturulmasının sağlanması hedeflenmektedir.

Endüstriyel Simbiyoz Programı kapsamında gerçekleştirilen faaliyetler:

- Bursa Eskişehir Bilecik Endüstriyel Simbiyoz Fizibilite Raporu
- 4 adet Bilgilendirme Toplantısı ve Sinerji Çalıştayı
- 28 kurum 64 firma yaklaşık 130 kişi ile görüşme
- 3 adet sektörel ön fizibilite değerlendirme raporu
- Endüstriyel Simbiyoz Eğitimi
- Endüstriyel Simbiyoz Konferansı ve Proje Pazarı
- İngiltere'deki endüstriyel simbiyoz uygulamalarını incelemek amacı ile teknik gezi

Programın ilk aşamasında yapılan sektörel analiz çalışması kapsamında sanayinin sektörel yapısı ve dağılımı, OSB'ler, büyük sektörler, bölgesel dağılımlar, bölgede ortaya çıkan atıklar, vb. incelenmiş ve ilgili kurumlardan ilave güncel veriler temin edilerek analiz edilmiştir. Ayrıca endüstriyel simbiyoz kavramının katılımcılara tanıtıldığı, birbiri ile çıktı ve kaynak alışverişi yapabilecek firmaların eşleştirildiği ve potansiyel simbiyoz fırsatlarının tespit edildiği, toplamda 280 kişinin katılım gösterdiği 4 adet Bilgilendirme Toplantısı ve Sinerji Çalıştayı düzenlenmiş ve sonuçta 650'ün üzerinde potansiyel proje tespit edilmiştir.

Program kapsamında bölgemizde yapılan endüstriyel simbiyoz çalışmaları hakkında bilgilendirme yapmak ve yönlendirici olmak amacıyla BEBKA temsilcileri tarafından 2016 yılı sonu itibariyle toplam 28 kurum 64 firma yaklaşık 130 kişi ile görüşülmüştür. Konunun yaygınlaşması amacıyla düzenlenen konferansa ise üniversiteler ve özel sektörden ulusal ölçekte katılım olmuştur.

Fizibilite raporu, çalıştaylar ve görüşmelerde elde edilen çıktılar ile yapılan diğer çalışmalar sonucunda sanayi yoğun bölgemizde bir endüstriyel simbiyoz ağı oluşturularak pek çok projenin hayata geçirilebileceği ortaya çıkmıştır. Gerekli sistematığın oluşturulması ve sürdürülebilirliğin sağlanmasına yönelik önlemlerin alınması için çalışmalar halen yürütülürken potansiyel projelerin hayata geçirilmesi için özel sektör yatırımlarına mali destek sağlanması önem taşımaktadır.

Hem bölge potansiyelinin harekete geçirilmesi hem de üst ölçekli planlardaki makro politikalara hizmet etmesi amacıyla hazırlanan "Endüstriyel Simbiyoz Mali Destek Programı"nın endüstriyel kuruluşların çevresel performanslarını artırmakla kalmayıp aynı zamanda ekonomik performanslarını artırılmasına katkı sağlayacaktır.

1.2 PROGRAMIN AMAÇLARI VE ÖNCELİKLERİ

Bu mali destek programının amacı, bağımsız işletmeleri daha sürdürülebilir ve yenilikçi bir kaynak (atık, enerji vb.) kullanımı çerçevesinde bir araya getirmek, endüstriyel kaynaklı çevresel problemlerin önüne geçerek ekonomik getiri de sağlamaktır. Bu mali destek programı kapsamında, potansiyel sinerjilerin hayata geçirilmesi hedeflenmektedir. Bu amaç doğrultusunda desteklenecek projeler için öncelik alanları şunlardır:

1. Firmaların atıksuyunun, geri dönüştürülemeyen atık ve yan ürünlerinin başka firmalarda girdi/hammadde olarak kullanılması
2. Atıklardan yüksek katma değerli ürün ve/veya enerji üretimi
3. Atık ısının su buharı veya enerji olarak diğer işletmelerde değerlendirilmesi

UYARI: Bu program kapsamında endüstriyel simbiyoz uygulamalarının hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır. Gerekçesi iyi belirtilmeyen üretime yönelik makine alımları, tesis içi iyileştirmeleri öngören temiz üretim projeleri, geri dönüşüm projeleri, boru-sonu teknolojileri içeren kirlilik önlemeye yönelik projeler bu program kapsamında desteklenmeyecektir.

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı Tarafından Sağlanacak Mali Kaynak

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı tarafından 2018 yılı mali destek programlarına ayrılan toplam kaynak tutarı 16.000.000 TL olup, mali destek programları ve sağlanacak destek miktarları aşağıdaki gibidir:

Mali Destek Programının Adı	Destek Miktarı (TL)
Endüstriyel Simbiyoz	3.000.000
Sektörel Rekabetçiliğin Artırılması	8.000.000
Kırsalda Ekonomik Kalkınma	5.000.000

Ajans, değerlendirme süreci sonunda gerekli görülen durumlarda program bütçeleri arasında kaynak aktarımı yapabilecektir. Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı, bu program için ayırdığı kaynakları kısmen veya tamamen kullandırmama hakkını saklı tutar.

Desteklerin Tutarı

Endüstriyel Simbiyoz Mali Destek Programı çerçevesinde verilecek destekler aşağıda belirtilen asgari ve azami tutarlar arasında olacaktır:

Asgari tutar	100.000 TL
Azami tutar	600.000 TL

Desteklerin Oranı

Ajans tarafından sağlanacak destek, proje toplam uygun maliyetinin en az **%25'i**, en fazla **%50'i** oranında olabilir.

Projenin toplam bütçesinin mali destek dışında kalan tutarı, başvuru sahibi tarafından eş finansman olarak karşılanmalıdır. Başvuru sahibinin, proje eş finansmanını, proje ortaklarından, iştirakçilerden ve/veya üçüncü taraflardan sağlayacağı nakdi katkılar ile karşılayabilmesi mümkündür. Her halükarda, sözleşmeyi imzalayan taraf olması sebebiyle, eş finansman yükümlülüğü yararlanıcının kendi taahhüdü hükmünde olup, yerine getirilmemesi durumunda yararlanıcı bizzat sorumlu olacaktır. Aynı katkılar eş finansman olarak kabul edilmez.

2. TEKLİF ÇAĞRISINA İLİŞKİN KURALLAR

Bu bölümde; Endüstriyel Simbiyoz Mali Destek Programı çerçevesinde finanse edilen projelerin sunulması, seçilmesi ve uygulanması ile ilgili kurallar, 8 Kasım 2008 tarih ve 27048 sayılı “Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği”¹ ve “Destek Yönetim Kılavuzu” ve “Proje Uygulama Rehberi” hükümlerine uygun olarak açıklanmaktadır. Başvuru Sahipleri, başvuruda buldukları andan itibaren bu Yönetmelik hükümlerini ve bu rehberde yer alan bütün hususları kabul etmiş sayılırlar.

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı, bu destek programını zorunlu hallerin ortaya çıkması halinde desteklenecek proje listesi ilan edilmeden önce iptal etme hakkını saklı tutar. Bu durumda Başvuru Sahipleri Ajanstan her hangi bir hak talebinde bulunamaz.

Destek için başvurusu yapılan projeler Ajans tarafından her zaman eğitim amaçlı olarak ve sahibinin ayrıca muvafakati aranmaksızın kullanılabilir. Böyle bir durumda projede yer alan gerçek ve tüzel kişilere ait şahsi bilgiler ve mesleki sır niteliğindeki bilgiler ifşa edilmeyecektir.

2.1. UYGUNLUK KRİTERLERİ

Destek sağlanabilecek projelere yönelik üç temel uygunluk kriteri söz konusudur:

- Başvuru sahibi ve ortaklarının uygunluğu
- Projelerin uygunluğu
- Maliyetlerin uygunluğu

2.1.1. UYGUN BAŞVURU SAHIPLERİ

Tüm işletmeler

- Limited Şirketler
- Anonim Şirketler
- Komandit Şirketler
- Kolektif Şirketler
- Şahıs İşletmeleri
- Kar Amacı Güden Kooperatifler

¹ Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği 15 Eylül 2017 tarihinde güncellenmiş olup; 2018 yılı mali destek programlarında yönetmelikte yapılan güncellemeler dikkate alınmalıdır.

UYARI: Teknopark ve Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Yönetici Şirketleri, İş Geliştirme Merkezleri ile Mahalli İdarelerin kurduğu veya ortağı olduğu işletmeler vb., yukarıda sayılan işletme türlerinden biri olarak kurulmaları halinde, bu teklif çağrısı kapsamında uygun başvuru sahibidir. Döner sermayeli işletmeler, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri ile yukarıda sayılan işletme tiplerinden herhangi birine dahil olmayan kuruluşlar ise bu mali destek programı kapsamında uygun başvuru sahibi kabul edilmemektedir.

Bu programda, kar amacı gütmeyen kamu kurum ve kuruluşları, üniversite ve sivil toplum örgütü gibi kuruluşlar başvuru sahibi ya da ortak olarak yer alamazlar, ancak iştirakçi olarak projeye katılabilirler.

Destek almaya hak kazanabilmek için, başvuru sahipleri aşağıda belirtilen koşulların tümüne uymalıdır:

- Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği'nde öngörülen proje hesabını kendi adına açma, bu hesaba para aktarma ve bu hesaptan harcama yapma ehliyetine sahip olması,
- İşletmenin, proje başvurusunun Ajansa sunulduğu tarihten önce Ajansın faaliyet gösterdiği Düzey 2 Bölgesinde (Bursa, Eskişehir, Bilecik) kurulmuş olması (Şubesi Ajansın faaliyet gösterdiği Düzey 2 bölgesinde olan başvuru sahipleri için ise şubenin, proje başvurusunun Ajansa sunulduğu tarihten önce açılmış olması şartı aranacaktır.)
- Projenin hazırlığından ve yönetiminden (eğer varsa ortakları ile birlikte) doğrudan sorumlu olması, aracı olarak hareket etmemesi,

Ayrıca, başvuru sahipleri ve ortaklarının destek alabilmek için aşağıdaki hallerden herhangi birinde bulunmaması gerekir:

- a) İflas etmişler veya tasfiye halinde bulunan ve bu durumları nedeniyle işleri kayyum veya vasi tarafından yürütülen, konkordato ilan ederek alacaklılar ile anlaşma yapmış, faaliyetleri askıya alınmış veya bunlarla ilgili bir kovuşturmanın konusu olanlar veya meri mevzuatta öngörülen benzer durumlarda olanlar,
  - b) Kesinleşmiş yargı kararı (yani temyizi mümkün olmayan bir karar) ile mesleki faaliyete ilişkin bir suçtan mahkum olanlar,
  - c) Haklarında, görevlerini kötüye kullandıklarına dair kesinleşmiş mahkeme kararı olanlar,
  - ç) Dolandırıcılık, yolsuzluk, bir suç örgütü içinde yer almak gibi suçlardan kesinleşmiş yargı kararı ile mahkûm olanlar,
  - d) Herhangi bir kamu ihale prosedürüne veya diğer bir mali desteğe ilişkin yükümlülüklere uymayarak, sözleşmeyi ciddi bir şekilde ihlal ettiği tespit edilenler,;
  - e) Teklif çağrısına katılım koşulu olarak Kalkınma Ajansı tarafından talep edilen bilgi ve belgelerin temin edilmesi sırasında yanlış beyanda bulunanlar veya bu bilgi ve belgeleri zamanında ajansa sunmayanlar,;
  - f) Mevcut veya daha önceki teklif çağrılarının değerlendirilmesi sürecinde değerlendirme komitesini veya Kalkınma Ajansını etki altında bırakmaya veya gizli bilgi elde etmeye teşebbüs edenler,
  - g) Sözleşme imzalandığı tarih itibarıyla;
- Mahalli idareler dışındaki gerçek veya tüzel kişilerden, yapılandırılmış borçlar hariç olmak üzere vergi daireslerine vadesi geçmiş borcu olanlar,

- Yapılandırılmış borçlar hariç olmak üzere sosyal güvenlik kurumuna vadesi geçmiş borcu olanlar,
  - Mahalli idareler dışındaki gerçek veya tüzel kişilerden, söz konusu proje veya faaliyetine ilgili ajans tarafından sağlanacak destek tutarının yüzde üçü kadar ya da daha fazla bir meblağ için, herhangi bir nedenle haklarında kesinleşmiş haciz işlemi bulunanlar.
- h) Teklif edilen proje dolayısıyla menfaat ilişkisi içinde olanlar.

Yukarıda madde (a) ve (e) 'de belirtilen durumlarda, teklif çağrısına katılma yasağı, ihlalin tespit edildiği tarihten sonraki iki yıllık bir süre için geçerlidir. Madde (b), (c), (ç) (d) ve (f)'de belirtilen durumlarda, teklif çağrısına katılma yasağı, kararın tebliğ tarihinden itibaren dört yıllık bir süre için geçerlidir.

Destek Başvuru Formunun V. Bölümünde ("Başvuru Sahibinin Beyanı"), Başvuru Sahipleri, yukarıdaki (a)'dan (g)'ye kadar olan kategorilerin hiçbirine girmediklerine dair beyanda bulunmalıdırlar.

UYARILAR:

1. Sözleşme esnasında yukarıdaki koşulların (vergi borcu, SGK borcu, kesinleşmiş haciz işlemi bulunması gibi) **başvuru sahibi ve varsa ortakları** tarafından sağlanamaması durumunda sözleşme imzalanamayacak ve sözleşme aşamasında ortaklıktan feragat edilemeyecektir.
2. Ajanstan mali destek alan kar amacı güden gerçek ve tüzel kişiler, proje uygulama döneminde ve sözleşmenin sona erdiği tarihi müteakip bir takvim yılı süresince aynı Ajanstan destek alamaz. Sözleşmenin sona erdiği tarih, Ajans tarafından yararlanıcıya nihai ödemenin yapıldığı tarih, eğer sözleşme feshedilmiş ise fesih tarihidir. Bu hususlar bilgi sisteminden ve paydaş veri tabanından takip edilir. Bu şarta uyulmadan sözleşme imzalandığı ve destek sağlandığının Ajans tarafından tespiti halinde, destek sözleşmesi feshedilir ve sağlanan destek geri alınır.

2.1.2. ORTAKLIKLAR VE ORTAKLARIN UYGUNLUĞU

Başvuru sahipleri tek başlarına ya da ortak kuruluşlarla birlikte başvuruda bulunabilirler. Başvuru sahibinin ortakları projenin tasarlanmasına ve uygulanmasına katılabilecek ve yaptıkları harcamalar destek yararlanıcısının yaptığı harcamalarla aynı koşullarda kabul edilebilecektir. Bu nedenle ortaklar, **Başvuru Sahipleri ile aynı uygunluk kriterlerini** (2.1.1. Uygun Başvuru Sahipleri) karşılamalıdır. Ancak ortaklar TR41 bölgesi (Bursa, Eskişehir, Bilecik) illeri dışında faaliyet gösteren kurumlar arasından seçilebilir. **Proje ortağının TR41 bölgesi dışından seçilmesi durumunda proje kapsamında alınan makine ve ekipmanın mutlaka TR41 bölgesinde kullanılması ve proje çıktılarının TR41 bölgesine fayda sağlaması esastır.**

Başvuruda uygun olmayan ortakların yer alması, teklifin reddedilmesine neden olacaktır.

Projeye ortak olacak kuruluşlar için, başvuru sisteminde yer alan ortaklık bilgileri bölümü doldurulmalıdır.

UYARI: Başvuru sahibi olamayacak kurumların projeye ortak olarak da alınmaması gerekmektedir. Projede uygun olmayan ortakların yer alması, proje teklifinin reddedilmesine neden olacaktır. Uygun başvuru sahibi/ortak olarak yukarıda belirtilenler arasında yer almayan kurum/kuruluşlar projelere iştirakçi olarak katılabilirler.

İştirakçiler

Başvuru sahibi veya ortak olmayan kurum/kuruluşlar, projenin güvenilirliğini ve sürdürülebilirliğini artırmak amacıyla, projeye iştirakçi olarak katılabilirler. **İştirakçi** kuruluşlar, projede sponsorluk, teknik destek sağlama gibi roller üstlenecektir. Ancak yaptıkları harcamalar uygun maliyet olarak değerlendirilmeyecektir.

Projeye iştirakçi olacak kuruluşlar için, başvuru sisteminde yer alan iştirakçi bilgileri bölümü doldurulmalıdır.

UYARI: Proje kapsamında öngörülen mal veya hizmet alımları, projeye başvuru sahibi, ortak veya iştirakçi olarak katılan kurum veya kuruluşlar ile bu kurum ve kuruluşlar ile menfaat ilişkisi içerisinde olan gerçek ve tüzel kişiliklerden yapılamaz. Proje ortağı veya iştirakçiden yapılacak mal veya hizmet alımlarına ilişkin maliyetler, Ajans tarafından uygun olmayan maliyet olarak değerlendirilecek ve bu harcamalar proje bütçesinden karşılanamayacaktır. Bu nedenle, proje kapsamında kendisinden mal veya hizmet alınması öngörülen kurum veya kuruluşların projeye ortak veya iştirakçi olarak katılmaması önerilir.

Alt Yükleniciler / Taşeronlar

Ortak veya iştirakçi olmayıp, projede yer alan bazı faaliyetlerin ihale edildiği kuruluşlardır. Proje kapsamında, bazı mal, hizmet alımı ve yapım işleri faaliyetlerinin gerçekleştirilebilmesi için satın alma (ihale) yapılması gerekebilir. Bu ihalelerde tanımlanan işler, Proje Uygulama Rehberinde belirtilen satın alma kurallarına uygun olarak seçilen alt yükleniciler tarafından gerçekleştirilir. Yararlanıcı, ortak ve iştirakçinin idaresi, denetimi veya sermayesi bakımından nüfuzu altında bulundurduğu gerçek ve tüzel kişiler, aynı proje kapsamında alt yüklenici olamazlar.

UYARI: Siyasi partiler ve bunların alt birimleri, hiçbir şekilde başvuru sahibi, proje ortağı ya da iştirakçi olarak proje başvurusunda bulunamazlar, proje uygulamalarında yer alamazlar.

2.1.3. UYGUN PROJELER: DESTEK BAŞVURUSU YAPILABİLECEK PROJELER

UYARI: Endüstriyel Simbiyoz Mali Destek Programı kapsamında hazırlanacak projelerin başvuru sahipleri ve varsa proje ortakları; yürütülecek projeye ilişkin ön çalışma (fizibilite çalışması, araştırma raporları vb.) belgelerini sunmaları durumunda, söz konusu belgeler projenin değerlendirilmesinde önemli rol oynayacaktır.

Süre

Proje süresi en az **9 ay**, en fazla **24 ay** olabilir. Bu süre, sözleşmenin tüm taraflarca imzalandığı günden bir sonraki gün itibarıyla başlar.

UYARI: Proje başvuru girişi yapılırken proje süresinin uzun tutulması tavsiye edilmektedir. Proje faaliyetlerinin projede belirtilen sürelerde tamamlanamaması durumunda Ajans verilen desteğin geri alınması konusunda yaptırım uygulayabilecektir.

Yer

Projeler, Ajansın faaliyet gösterdiği Düzey 2 Bölgesinde (Bursa, Eskişehir, Bilecik) gerçekleştirilmelidir. Ancak sergi, konferans, fuar ve benzeri etkinliklere katılım faaliyetleri, proje amaçlarının gerçekleştirilmesi için gerekli olduğu durumlarda, bölge dışında gerçekleştirilebilir. Her halükarda proje temel faaliyetleri bölge içerisinde gerçekleştirilmelidir. Proje ortağının **TR41 bölgesi dışından seçilmesi durumunda proje kapsamında alınan makine ve ekipmanın mutlaka TR41 bölgesinde** kullanılması ve proje çıktılarının TR41 bölgesine fayda sağlaması esastır.

Proje Konuları

Endüstriyel Simbiyoz Mali Destek Programı amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunacak ve **program önceliklerinden en az birinin kapsamına giren projeler** uygun kabul edilecektir.

Aşağıda bu program kapsamında başvurulabilecek örnek proje konuları, öncelikler bazında sıralanmıştır. Bu örnek proje konuları sadece fikir verme amaçlı olup, öncelikler ile uyumlu olmak şartıyla, burada belirtilen örnekler dışında da proje konuları geliştirilebilir. Sunulan projenin aşağıdaki konular ile doğrudan ilgili olması o projenin destek almaya hak kazanacağı anlamına gelmemektedir.

Örnek Proje Konuları:

- Kil çamurlarının merkezi olarak kurutularak çimentoda ve seramik üretiminde kullanılması
- Tarımsal ve hayvansal atıklardan biyogaz elde edimi
- Atıklardan yem/gübre/enerji elde edilmesi
- Mermer atıklarının (atık çamur dahil) seramik endüstrisinde kullanılması
- Mermer tozu atıklarının refrakter, yapı malzemesi yapımında kullanılması
- Çimento hammaddesi olarak kullanılma potansiyeli olan çeşitli atıkların (kiremit atıkları, kil içerikli atıklar, seramik atıkları, doğal mineral atıklar, inşaat atıkları, mermer atıkları, alçı kalıp atığı, vb.) kil-silis, kalker, demir, alüminyum kaynağı olarak kullanımı
- Cüruf, kiremit kırıkları, mermer kırıkları vb. malzemelerin yol yapımında kullanılması
- Cüruf atıklarının refrakter ve ısıya dayanıklı levha üretiminde kullanılması
- Yakma prosesi sonucunda oluşan küllerin agrega olarak kullanımı

- Gıda ürünleri imalatından kaynaklanan atıkların tarım ve hayvancılık sektörlerinde kullanılması
- Meyve posasından hayvan yemi üretimi
- Tekstil kırpıntılarının iplik üretiminde kullanılması
- Tekstil ürünlerinin imalatından çıkan atıkların izolasyon malzemesi ve dolgu maddesi üretiminde kullanılması
- Tekstil boyama ve bitirme işlemleri sonucu ortaya çıkan amonyak atıklarının gübre olarak kullanılması
- Atıkların (plastik, ahşap talaşı vb.) kompozit malzeme üretimi için kullanımı
- Ahşap talaşından pelet elde edilmesi
- Mobilya imalat prosesleri sonucu ortaya çıkan ahşap atıklarının kimyasal ve kimyasal ürünler imalatında aktif karbon üretiminde kullanılması
- Odunsu atıklardan piroliz yolu ile kömür veya aktif karbon üretilmesi
- Deri ile ilgili ürünlerin imalatından kaynaklanan atıkların kozmetik sektöründe kullanılması
- Bir firmadan çıkan atıksuyun başka bir firmada proses suyu olarak kullanılması

UYARI: Fuar, kongre, B2B toplantıları gibi tarihleri önceden belirlenmiş olan organizasyon katılımları planlanırken proje uygulama süreleri dikkate alınmalı, proje uygulama süresi içerisinde bu faaliyetler gerçekleştirilmelidir.

UYARI: Bu program kapsamında endüstriyel simbiyoz uygulamalarının hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır. Gereçesi iyi belirtilmeyen üretime yönelik makine alımları, tesis içi iyileştirmeleri öngören temiz üretim projeleri, geri dönüşüm projeleri, boru-sonu teknolojileri içeren kirlilik önlemeye yönelik projeler bu program kapsamında desteklenmeyecektir.

Tüm projeler her koşulda meri mevzuata uygun olmalı ve aşağıdaki konuları kesinlikle içermemelidir:

- Siyasi veya etnik içerikli faaliyetler,
- Hukuka, kamu düzenine, genel sağlığa ve toplumun genel ahlak anlayışına aykırı faaliyetler,
- Türk Gıda Kodeksi Alkolsüz İçecekler Tebliğine uygun olmayan ürünlerin üretimi,
- Bankacılık, sigortacılık, mali hizmetler,
- Döviz spekülasyonu ve mali spekülasyonlar içeren faaliyetler; borsa yatırımları,
- Gayrimenkul yatırımları,
- Çalıştaylar, seminerler, konferanslar veya kongrelere katılım için bireysel sponsorluklar,
- Eğitim veya kurslar için bireysel burslar,
- Hibe verme amaçlı projeler (diğer kişi ya da kuruluşlara hibe (maddi veya aynı) veya kredi sağlamak için),
- Sadece akademik araştırma ve fizibilite çalışmasından oluşan projeler,
- Yerel kuruluşların rutin aktivitelerini finanse etmeyi teklif eden, özellikle faaliyet giderlerini kapsayan projeler,
- Ajans ile sözleşme imzalanmadan önce başlatılan veya aynı proje ve proje kapsamında desteklenmesi talep edilen faaliyet yahut harcama kalemleri için diğer kaynaklardan finanse edilen projeler.

Proje Başvuruları ve Mali Destek Almaya İlişkin Özel Düzenlemeler

2018 yılı Mali Destek Programları kapsamında, Endüstriyel Simbiyoz, Sektörel Rekabetçiliğin Artırılması ile Kırsalda Ekonomik Kalkınma olmak üzere üç adet program bulunmaktadır. Bir başvuru sahibi, 2018 yılı mali destek programlarına **en fazla 1 (bir) başvuru** yapabilir. Başvuru sahipleri tarafından birden fazla başvuru yapılması halinde, başvuru onaylandığı tarihi ve saati önce olan proje teklifi dikkate alınır, diğerleri değerlendirme dışı bırakılır.

Başvuru sahibi, son üç yıl içerisinde ulusal ve uluslararası (Avrupa Birliği, Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler, Büyükelçilik hibeleri, TÜBİTAK, KOSGEB vb.) kaynaklardan aldıkları tüm mali destek tutarları ile başvuru yapmış oldukları ve yanıt bekledikleri mali destekleri, başvuru formunda belirtmek zorundadırlar.

Başvuru sahibi, bir proje için başka bir kuruluştan hibe almış ise aynı proje için Ajansa mali destek başvurusunda bulunamaz ve destek alamaz.

UYARI: “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar” başlıklı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamındaki destek unsurlarından yararlanan yatırım harcamaları, Ajans tarafından sağlanan mali desteklerden yararlanamaz. Yatırım Teşvik belgesine sahip başvuru sahiplerinin başvuruda bulunmasında veya destek almasında herhangi bir engel bulunmamakla beraber, teşvik belgesine konu hiçbir harcama (ekipman, makine ve diğer harcamalar) proje kapsamında desteklenmeyecektir. Ayrıca, söz konusu desteklerden yararlanılan yatırım harcamaları için Hazine Müsteşarlığına teşvik belgesi müracaatı yapılamaz. Bu hükme aykırı davranılması halinde, Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında yararlanılan destekler, ilgili mevzuatı çerçevesinde EKONOMİ BAKANLIĞI TARAFINDAN tahsil edilir. Bu hüküm 14.04.2011 tarihinden sonra yapılmış olan müracaatlara istinaden düzenlenen teşvik belgeleri için uygulanmakta olup, bu tarihten önceki müracaatlara istinaden düzenlenen teşvik belgeleri için söz konusu hüküm uygulanmamaktadır. (14 Nisan 2011 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar” başlıklı 2011/1597 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı’nın 8. maddesine EK 1. Maddesi)

2.1.4. MALİYETLERİN UYGUNLUĞU: DESTEKTEN KARŞILANABİLECEK MALİYETLER

Destek programı kapsamında sadece proje bütçesinde yer alan uygun maliyetler desteklenir. Bu nedenle bütçe, hem bir maliyet tahmini hem de “uygun maliyetler” için tavan niteliğindedir. Uygun maliyetler, götürü maliyetlere değil, **gerçek maliyetlere** (yani projenin uygulanması sırasında yapılacak fiili maliyetlere) **dayandırılmalıdır**.

Projede gerçekleştirilecek tüm maliyetler, KAYS başvuru modülünde yer alan proje bütçesi standart formuna göre hazırlanmalıdır.

Bu programda bir maliyetin uygun maliyet olarak kabul edilebilmesi için aşağıdaki genel koşullar aranmaktadır:

- Projenin uygulama süresi içinde gerçekleşmesi (nihai denetim maliyetleri hariç),
- Projenin yürütülmesi için gerekli ve gerçekçi mali yönetim prensipleriyle uyumlu olması; maliyet etkinliği sağlaması,
- Yararlanıcı veya ortağı tarafından gerçekleştirilmesi,
- Proje bütçesinde tanımlı olması
- Yararlanıcının veya ortağının hesaplarında ya da vergi belgelerinde kayıtlı, tanımlanabilir ve doğrulanabilir olması; orijinal destekleyici belgelerle desteklenmesi gerekir.

Proje uygulamalarında ortaya çıkan bütün maliyetler destek kapsamına girmemektedir. Bu çerçevede, maliyetlerin uygunluğuna ilişkin esaslar aşağıda belirtilmektedir:

Uygun Maliyetler

Uygun doğrudan maliyetler başlığı altında incelenmekte olup, aşağıda tanımlanmaktadır:

1. Uygun Doğrudan Maliyetler

Uygun doğrudan maliyetler, projenin yürütülmesi için gerekli olan, yararlanıcı veya ortağı tarafından gerçekleştirilen ve piyasa fiyatlarına uygun gerçek tutarlar üzerinden hesaplanan maliyetlerdir:

UYARI: İnsan Kaynakları kalemine yalnızca başvuru sahibi ve ortakları tarafından bizzat istihdam edilecek olan personelin brüt ücretleri yazılacak olup, istihdam edilen kişiye ilişkin olarak başvuru sahibi veya ortaklar tarafından düzenlenmiş olan bordroların Ajansa sunulması talep edilecektir. Ayrıca istihdam edilecek personel için diğer kamu kurumlarının teşvik/desteklerinden faydalanılması durumunda, başvuru sahibi ilgili personel için Ajanstan destek talebinde bulunamaz. Başvuru sahibi veya ortaklar tarafından bizzat istihdam edilmeyip, hizmet alımı yolu ile projede teknik ve idari bilgisinden faydalanılacak ve projede yer alacak kişilere ilişkin harcamalar (eğitim, danışmanlık, teknik uzmanlık vb.), bütçede "Diğer (hizmet alımları)" bütçe kaleminde bütçelendirilecektir.

- Projede görevlendirilmiş personelin net maaşları, sosyal sigorta primleri, ilgili diğer ücret ve maliyetler (Piyasa koşullarında oluşmuş ücretlerden ve yararlanıcının ve ortaklarının normalde verdiği miktarlardan yüksek olmamalıdır.)
- Yeni ekipman maliyetleri, (makine ve ekipmanlar, test cihazları, yazılım donanımları vb.)
- Teknik danışmanlık, sertifikasyon/akreditasyon danışmanlığı, test hizmetleri gibi hizmet satın alma maliyetleri,
- Küçük ölçekli yapım işleri (inşaat) maliyetleri (Bu tutar proje bütçesinde öngörülen destek tutarının %30'unu geçemez. Küçük ölçekli yapım işlerine, makine veya ekipmanın çalışma alanına monte edilmesi aşamasındaki tadilat, yer açma, onarım, boya, badana, tesisat gibi küçük inşaat işleri dâhildir. Bunların dışındaki

yeni bina inşaatı veya inşaatı devam eden binanın tamamlanmasına ilişkin büyük yapım işleri uygun maliyet değildir.),

- Denetim maliyetleri² (Toplam 3.000 TL'yi geçemez),
- Projenin ve Ajans katkısının tanıtımı için yapılacak görünürlük faaliyetlerine ilişkin maliyetler (Bu giderler proje toplam bütçesinin %2'sini aşamaz. Ürün ve firma tanıtımına yönelik yapılacak harcamalar bu kapsamda değildir.)
- Test, AR-GE faaliyetleri, prototip geliştirme çalışmaları için kullanılacak hammadde, yardımcı malzeme, yarı mamul ve sarf malzemeleri

UYARI: Yararlanıcı, sözleşme kapsamında temin etmiş olduğu tesis, makine, ekipman, teçhizat ve diğer malzemelerin mülkiyetini genel sekreterin gerekçeli ve yazılı izni olmaksızın proje süresince ve projenin sona ermesinden itibaren üç yıl süreyle üzerinde üçüncü kişi lehine aynı ya da şahsi hak tesis edemez ve projede belirtilen iş yeri dışında kullanamaz. Aksi bir durumun tespiti halinde destek tutarının iki katı tutarında tazminat ödenmesi talep edilir.

Proje uygulama süresini takiben 3 yıl içerisinde yapılan denetimlerde, proje kapsamında elde edilen malzeme ve ekipmanın atıl vaziyette bulunduğu Ajans tarafından tespit edilmesi halinde, bunun gerekçesini makul ve haklı nedenlerle ispat edemeyen destek yararlanıcısı, ilgili malzeme ve ekipman için sağlanan desteği yasal faiziyle birlikte ödemeyi beyan ve kabul eder.

UYARI: Kar amacı güden kuruluşlar için KDV uygun maliyet kapsamına girmediği için proje bütçesi KDV hariç olarak hazırlanmalıdır. Bu durum başvuru sahibinin proje uygulama sürecinde KDV ödeme konusundaki yükümlülüklerini ortadan kaldırmamaktadır.

UYARI: Ajansın mali desteği Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliğinin 38 inci maddesindeki istisnalar saklı kalmak kaydıyla hiçbir koşulda sözleşmede belirtilen tutarı geçemez, sözleşme tutarı aşıldığı zaman ek ödeme yapılamaz. **Proje sonunda, gerçekleşen bütçenin sözleşme bütçesinden fazla olması durumunda bütçeyi aşan miktar yararlanıcı tarafından karşılanır.**

Proje kapsamında yapılacak bütün harcamaların proje özelinde açılacak proje hesabı üzerinden yapılması zorunludur. Proje hesabı dışındaki hesaplardan yapılan ödemeler uygun olmayan maliyet olarak değerlendirilecektir.

Proje bütçesinde iyi gerekçelendirilmeyen, faaliyetlerle ilişkisi olmayan ve kişisel kullanıma yönelik ofis ekipmanları ve sarf malzemeleri uygun maliyet olarak kabul edilmeyecek olup; bu kalemler bütçe revizyonu aşamasında bütçeden çıkarılabilecektir.

² Ajans bütün projelerden denetim raporu talep eder. Bu denetim Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu tarafından yetkilendirilen bağımsız denetçiler ve bağımsız denetim kuruluşları ile serbest muhasebeci mali müşavirler ve yeminli mali müşavirler tarafından yapılabilir. Projelerin denetimi Ajans tarafından da yaptırılabilir. Bu durumda denetim maliyeti proje bütçesinde yer almaz. Ajans kamu kurum ve kuruluşlarını dış denetim kuralından muaf tutabilir.

2. Uygun Olmayan Maliyetler

Bu programda hiçbir şekilde uygun maliyet olarak kabul edilmeyecek olan maliyet kalemleri aşağıda sıralanmaktadır:

- Sadece ulaşım altyapısı (yol yapımı vb.) ve kanalizasyon yapımına yönelik harcamalar,
- Kamulaştırma bedeli,
- Leasing ve amortisman giderleri,
- Yararlanıcının ve proje kapsamında görev alan kişilerin kusur ve ihmalleri sebebiyle doğacak olan ceza, zam, faiz ve sair giderler,
- Borçlar; zarar veya borç karşılıkları,
- Faiz borcu,
- Hali hazırda başka bir destek programı kapsamında finanse edilen kalemler,
- Arazi veya bina alımları, istimlak bedelleri,
- İkinci el ekipman alımları,
- Kur farkından doğan zararlar,
- Proje başlangıcından önce yapılan hazırlık çalışmalarının ve diğer faaliyetlerin maliyetleri,
- Proje ile ilgisi olmayan harcamalar,
- Yararlanıcı ya da ortakları dışındakiler tarafından gerçekleştirilen maliyetler,
- Salt sözleşmeye, teminatlara ve Ajans ile yararlanıcı arasındaki mali ödemelere ilişkin her türlü vergi, resim, harç ve sair giderler,
- Başvuru sahibinin projedeki ortağı ya da iştirakçisinden yapılan satın alımlar için yapılacak ödemeler,
- Binek ve ticari araç alımı,
- Seyahat, konaklama ve fuar katılım harcamaları,
- Katma Değer Vergisi,

Başvuruların değerlendirilmesi sürecinde, Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği Madde 21/12 uyarınca, **Ajans gerekli gördüğü bütçe kalemleri için açıklama talebinde bulunabilir ve bütçe tutarlarını yeniden belirleyebilir.** Bu nedenle, başvuru sahibinin gerçekçi ve yukarıda belirtilen uygun maliyet kalemlerini içeren bir bütçe sunması gerekmektedir. Bütçe kalemleri ve gerekçeleri, KAYS başvuru modülü bütçe formunda ayrıntılı bir şekilde açıklanmalıdır. Özellikle götürü maliyetler, inşaat maliyetleri, teknik danışmanlık maliyetleri gibi maliyetler tek kalem olarak yazılmamalı, alt kalemlerle detaylandırılarak birim ve birim maliyet üzerinden ifade edilmelidir. Ayrıca, bütçede marka/model adı geçmemesine dikkat edilmelidir.

UYARI: Başvuru Formunda yer verilmeyen ve açıklanmayan bir faaliyete ilişkin bir harcamanın proje bütçesinde yer almaması gerekmektedir. Bu şekilde başvuru formunda yer almayan faaliyetlere ait harcamalar, Ajans tarafından bütçeden çıkarılabilecektir.

Aynı Katkılar

Başvuru Formunda ayrı bir liste halinde sunulması gereken, yararlanıcı ya da ortakları tarafından yapılan aynı katkılar, gerçek harcamaları yansıtmazlar ve uygun maliyet olarak değerlendirilmezler. Bu nedenle, bu katkılar, yararlanıcı tarafından sağlanan eş finansman olarak değerlendirilemez.

Ancak, desteğin verilmesi durumunda, yararlanıcı, Başvuru Formunda belirttiği bu katkıları üstlenmek zorundadır.

2.2. BAŞVURU ŞEKLİ VE İSTENEN BELGELER

2.2.1. BAŞVURU ŞEKLİ

2018 Yılı Mali Destek Programlarında önceki yıllardan farklı olarak başvurular KAYS üzerinden tamamlanacak olup; başvuru formu ve ekleri ile destekleyici belgeler başvuru aşamasında Ajansa matbu olarak sunulmayacaktır. Söz konusu belgelerin asılları veya onaylı suretleri sadece desteklenecek projelerden sözleşme aşamasında talep edilecektir.

Bir başvuru sahibinin başvuru yapabilmesi için öncelikle <https://kaysuygulama.kalkinma.gov.tr/> adresine girip “Başvuru Sahibi Kullanıcısı” olarak sisteme kayıt olması gerekmektedir. Sisteme kayıt olan başvuru sahibinin e-posta adresine onay kodu gelecektir. Bu kodun sisteme girilmesiyle birlikte kullanıcı aktif olacak ve sistem üzerinde açık olan teklif çağrılarına başvuru yapabilecektir. Başvurular, <https://kaysuygulama.kalkinma.gov.tr/> adresine girilerek Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi (KAYS) başvuru modülünden yapılacak ve KAYS üzerinden üretilen proje taahhünamesi e-imza ile imzalanacaktır. Taahhünamenin e-imza ile imzalanması esas olup, taahhünamenin e-imza ile imzalanmadığı hallerde, taahhütname başvuru sahibi tarafından ıslak imzalı olarak elden veya posta yolu ile son başvuru tarihinden itibaren en geç 5 (beş) iş günü içerisinde ajansın aşağıdaki adreslerinden birine teslim edilecektir. Başvuru taahhünamesinin e-imza ile imzalanması veya taahhünamenin ıslak imzalı olarak Ajansa teslim edilmesi ile başvuru tamamlanmış olacaktır.

Sistemin kullanımı ile ilgili detaylı bilgi ve kılavuza <http://portal.kays.kalkinma.gov.tr/yardim/> adresinden ulaşılabilir.

Başvuru formu ve eklerinin (bütçe, mantıksal çerçeve, vb.) mutlaka sistem üzerinden doldurulması gerekmektedir. Elektronik ortamda yapılmayan başvurular kabul edilmeyecektir. Sistem üzerinde ilgili bütün alanlar kılavuza göre doldurulduktan sonra başvuru tamamlama işlemi yapılarak başvuru tamamlanacaktır. Bu aşamadan sonra sistemde yer alan proje üzerinde değişiklik yapılamayacaktır.

UYARI: Ajansa taahhütname dışında başka bir belge sunulmayacak olması nedeniyle, proje değerlendirilmeleri elektronik ortamda sunulan bilgi ve belgeler üzerinden yapılacaktır. Bu nedenle bütün destekleyici belgelerin KAYS'a eksiksiz bir şekilde yüklenmiş olması gerekmektedir.

ÖNEMLİ UYARI: 22/03/2018 tarihi proje dosyasının KAYS Portalına giriş işlemlerinin tamamlanması için son tarihtir ve başvuru dosyasının değerlendirilmesi kaydedilen bu dosya üzerinden yapılacaktır. 29/03/2018 tarihi kaydedilmiş başvuru dosyasına ilişkin taahhütnamenin elektronik olarak imzalanması veya taahhütnamenin ıslak imzalı olarak Ajansa sunulması gereken tarihi belirtmektedir.

Proje Başvurularının Teslim Edilebileceği Adresler

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı Altınova Mah. İstanbul Cad. 424/4 Buttım İş Merkezi Buttım Plaza Kat:6 16250 Osmangazi / BURSA
Eskişehir Yatırım Destek Ofisi Hoşnudiye Mh. 732. Sk. No: 44/4 Efe Plaza B Blok 2. Kat Tepebaşı / ESKİŞEHİR
Bilecik Yatırım Destek Ofisi Organize Sanayi Bölgesi, Gazi Bulvarı, No:2, Bilecik Ticret ve Sanayi Odası Binası, Merkez / BİLECİK

Sistem üzerinde, başvuru formunda doldurulacak alanlar ve diğer belgeler Türkçe hazırlanmalıdır.

Başvurularınızın sadece yazdığınız bilgiler ve sunmuş olduğunuz belgeler üzerinden değerlendirileceğini dikkate alarak, Başvuru Formunu ve diğer belgeleri dikkatli ve mümkün olduğunca anlaşılır bir dilde doldurunuz.

Proje başvuru paketi ve destekleyici belgeler dışında hiçbir ek belge değerlendirmeye tabi tutulmayacaktır.

Başvuru Sahipleri, başvurularının eksiksiz olup olmadığını Başvuru Rehberinde yer alan kontrol listesinden kontrol etmelidirler. Bu kontrol listesinde belirtilen konularda herhangi bir hata veya Başvuru Formundaki önemli bir tutarsızlık (Örneğin: Bütçede belirtilen miktarların Başvuru Formunda belirtilenlerle tutarsızlık göstermesi) başvurunun **reddine yol açabilir**.

Sunulan bilginin açık ve anlaşılır olmaması ve bu durumun adil bir değerlendirme yapılmasına engel teşkil etmesi durumunda, ek açıklama talep edilecektir.

2.2.2. İSTENEN BELGELER

Destekleyici belgeler, başvuru aşamasında ve sözleşme aşamasında istenen belgeler olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Sözleşme aşamasında istenen belgeler projenin kabulü halinde kısa bir süre zarfında başvuru sahibi ve ortağından talep edileceği için şimdiden dikkatle incelenmeli ve varsa gerekli ön hazırlıklar yapılmalıdır.

UYARI: Ajans gerekli gördüğü takdirde sözleşme öncesi ilave belge isteyebilir.

Başvuru Sırasında Sunulması Gereken Destekleyici Belgeler

UYARI: Başvuru sırasında sunulması gereken belgelerin KAYS'a yüklenmesi zorunlu olup; dosyalar sisteme yüklendikten sonra başvuru tamamlanabilecektir.

Başvuru Sırasında Sunulması Gereken Belgeler	Kimler Sunacak?
1. İşletmenin kuruluş sözleşmesini içeren Sicil Gazetesi ile birlikte sermaye ve ortaklık yapılarında değişiklik varsa ilgili değişiklikleri gösteren Sicil Gazetesi (Ticaret veya Esnaf ve Sanatkarlar Sicil Gazetesi)	Başvuru Sahibi ve (Varsa) Proje Ortak(lar)ı
2. İşletmenin TR41 Bölgesi'nde (Bursa, Eskişehir ve Bilecik) kayıtlı olduğunu veya faaliyet gösterdiğini kanıtlayan ve proje teklif çağrısının ilan tarihinden sonra alınmış oda kayıt belgesi (Merkezi farklı yerde bulunup şubesi Bursa, Eskişehir, Bilecik illerinde olan başvuru sahipleri için şube açılışını gösteren Ticaret Sicili Gazetesi sunulacaktır.)	Başvuru Sahibi (Varsa) Proje Ortak(lar)ı
3. Kooperatifler için son 2 yıl içerisinde olağan genel kurul toplantılarını yapmış olduklarına dair belge ve ana sözleşmeleri	Başvuru Sahibi (Varsa) Proje Ortak(lar)ı
4. Başvuru sahibini temsil ve ilzama yetkili kişilerin isimlerini gösterir imza sirküleri. İmza sirküsünde yer almayan bir kişiye yetki verilmek istenmesi durumunda; başvuru sahibini temsil ve ilzama yetkili kişiyi(leri) belirleyen vekâletname ve yetkilendirilen kişiye ait imza beyannamesi sunulmalıdır. Başvuru sahibinin şahıs işletmesi olması durumunda sadece imza beyannamesi sunulması yeterlidir.	Başvuru Sahibi
5. Proje ortak(lar)ını temsil ve ilzama yetkili kişilerin isimlerini gösterir imza sirküleri. İmza sirküsünde yer almayan bir kişiye yetki verilmek istenmesi durumunda; proje ortak(lar)ını temsil ve ilzama yetkili kişiyi(leri) belirleyen vekâletname ve yetkilendirilen kişiye ait imza beyannamesi sunulmalıdır. Proje ortak(lar)ının şahıs işletmesi olması durumunda sadece imza beyannamesi sunulması yeterlidir.	(Varsa) Proje Ortak(lar)ı

Başvuru Sırasında Sunulması Gereken Belgeler	Kimler Sunacak?
6. KAYS Tebligat Beyanı	Başvuru Sahibi
7. Başvuru sahibinin ve varsa proje ortak(lar)ının aşağıda belirtilen finansal tabloları; Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler için: Son üç mali yıla ³ ilişkin vergi dairesinden alınmış Yeminli Mali Müşavir (YMM) veya Serbest Muhasebeci Mali Müşavir (SMMM) tarafından onaylanmış kurumlar vergisi beyannameleri, İşletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler için: Son üç mali yıla ilişkin SMMM veya YMM tarafından onaylanmış işletme hesabı özeti (hulasası), Basit usulde vergilendirilen mükellefler için: SMMM veya YMM tarafından onaylanmış vergi levhası, Yeni kurulan işletmeler için: SMMM veya YMM tarafından onaylanmış dönem başı bilançosu veya işletme hesabı özeti	Başvuru Sahibi ve (Varsa) Proje Ortak(lar)ı
8. Çalışan personel sayısını gösteren başvuru tarihi itibarıyla son 3 aya ait sosyal güvenlik kurumundan (SGK) alınan belge veya barkodlu internet çıktısı,	Başvuru Sahibi ve (Varsa) Proje Ortak(lar)ı
9. Toplam maliyeti 1.000 TL ve üstü mal ve hizmet alımları ve yapım işlerine yönelik satın alımlarda her bir kalem için; • Alınacak hizmet veya ekipmanın teknik detaylarını içeren en az 2, tercihen 3 proforma fatura veya teklif mektubu (Her bir proforma faturanın üzerinde hangi bütçe kalemine ait olduğu mutlaka yazılmalı ve KAYS'taki bütçe bölümünde ilgili olduğu kaleme yüklenmelidir.) • Teknik özellikleri gösteren şartname (proforma fatura içerisinde olabilir veya ekinde olabilir) Proje uygulama döneminde alınacak mal ve hizmetin niteliğinin şartnamede belirtilen kriterleri sağlaması aranacaktır.	Başvuru Sahibi
10. Şahıs işletmeleri için başvuru sahibinin nüfus cüzdanı sureti	Başvuru Sahibi ve (Varsa) Proje Ortak(lar)ı
11. Kayıtlı odadan temin edilmiş kapasite raporu	Başvuru Sahibi ve (Varsa) Proje Ortak(lar)ı
12. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı veya bu belgelerin temini için başvuru yapıldığına dair belgeler: Başvuru sahibinin (ve varsa proje ortaklarının) tam yasal adına (şube ise yasal şube adına) düzenlenmiş işyeri açma ve çalışma ruhsatı veya bu belgelerin alınması için yapılan başvuru belgeleri	Başvuru Sahibi ve (Varsa) Proje Ortak(lar)ı
13. Projenin uygulanması için mevzuat gereğince ilgili makamlardan alınması gerekli olan her türlü izin, ruhsat, yetki belgesi, lisans gibi belgeler (Ör: Kültür Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu izni, ilgili Bakanlıklardan izin ve yetki belgeleri vb.)	Başvuru Sahibi
14. Projede değerlendirilmesinde faydalı olabileceği düşünülen destekleyici dokümanlar (fizibilite raporları, iş planları, teknik çizimler, iş akış şemaları, patent, faydalı model, endüstriyel tasarım tescil belgeleri, vb.)	Başvuru Sahibi

³ Son üç mali yıldan 2015, 2016 ve 2017 yılları anlaşılmalıdır. 2017 yılı için başvuru tarihi itibarıyla vergi dairesine sunulmuş olan son geçici vergi beyannamesine esas mali tablolar, YMM veya SMMM onaylı olarak sunulmalıdır.

UYARI: Başvuru aşamasında KAYS'a yüklenen belgelerin asıllarını ya da noter onaylı suretlerini destek almaya hak kazanan Başvuru Sahiplerinden sözleşme imzalama aşamasında sunmaları istenecektir.

UYARI: Projenin hazırlık ve uygulama safhalarından doğrudan sorumlu olan başvuru sahibi ve varsa ortakları tarafından projenin uygulanabilmesi için ilgili mevzuat gereğince resmi makamlardan alınması gerekli olan her türlü mülkiyet, kira sözleşmesi, izin, ruhsat, yetki vb. belgelerin **sözleşme tarihine kadar** hazırlanması gerekmektedir.

Projenin Destek Almaya Hak Kazanması Durumunda Sözleşme İmzalanmadan Önce

Sunulması Gereken Destekleyici Belgeler

Sözleşme aşamasında istenen belgeler, projenin destek almaya hak kazandığının ilanından itibaren kısa bir süre içinde başvuru sahibi ve varsa proje ortaklarından talep edileceği için dikkatle incelenmeli ve gerekli ön hazırlıklar yapılmalıdır. Aşağıdaki liste başvuru sahipleri ve varsa proje ortaklarının ön hazırlık yapmaları amacıyla bilgi için sunulmuş olup, istenen belgelerin tam listesi sözleşmeye davet mektubunda başvuru sahiplerine bildirilecektir.

Sözleşme Aşamasında İstenecek Bazı Belgeler:

1. Teminat: Başvuru sahiplerine sağlanacak destek tutarının %20'si oranında (istenecek teminat tutarı veya süresi projenin risk notuna göre ön ödeme öncesinde veya proje uygulama esnasında ajans tarafından artırılabilir) bankalardan alınmış ve proje süresi+4 ay süreli Teminat Mektubu veya aynı tutarın Ajansa ait hesaba yatırıldığına dair şube onaylı banka dekontu (Ajanstan ön ödeme talep edilmesi durumunda yukarıdaki şartları taşıyan ilave %20'lik teminatın Ajansa sunulması gerekecektir.)
2. Başvuru sahibinin ve varsa proje ortaklarının sosyal güvenlik katkıları ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirdiklerine dair (borç bulunmadığına veya borçların yapılandırıldığına) ilgili ay içerisinde alınmış resmi yazı veya barkotlu internet çıktısı.
3. Başvuru sahibinin ve varsa proje ortaklarının ilgili vergi dairesinden alınmış vergi numarasını ve borcu bulunmadığına veya borçların yapılandırıldığına dair son 15 gün içerisinde alınmış resmi yazı veya internet çıktısı. (İlgili kurumlardan alınacak belgeler Başvuru Sahibinin ve varsa proje ortaklarının (Merkez ve tüm yasal şubeleri kapsayan) Türkiye genelinde vergi borcu bulunmadığını gösterecek şekilde düzenlenmelidir.)

UYARI: SGK ve vergi dairelerinden alınacak belgeler Başvuru Sahibinin ve varsa proje ortaklarının merkez ve tüm yasal şubeleri kapsamı gerekmektedir.

4. Projenin gerçekleştirileceği yerin mülkiyet durumunu gösterir ve mevcutsa taşınmaz üzerinde kurulu tüm hakları da içeren belge: Başvuru sahipleri, projenin uygulanacağı arsa, arazi veya binanın mülkiyetinin ve kullanım hakkının başvuru sahibi ya da proje ortağı kurumlara ait olduğunu gösteren tapu, tahsis belgesi veya noter onaylı kira sözleşmesi.
5. ÇED Raporu veya ÇED Raporu'na ihtiyaç olmadığını gösteren ÇED görüş Belgesi. (Proje ismi ve numarasının ÇED raporunda ya da ÇED görüş belgesinde belirtilmesi gerekmektedir. Proje ismi veya numarasının ÇED rapor veya görüş belgelerinde yer almaması durumunda söz konusu görüş talep yazısına ilişkin dilekçe örneği talep edilecektir. ÇED raporu alması gereken başvuru sahiplerinin, raporun alınması için gereken sürenin uzunluğunu ve sözleşme imzalamak için kendilerine tanınacak sürede bu belgenin tamamlanması konusunda yaşanabilecek sıkıntıları dikkate alarak, bu konudaki yükümlülüklerini daha önceden araştırmaları tavsiye olunur.)
Projenin uygulanması için kanunla zorunlu kılınmış; ÇED Raporu veya ÇED Görüş Belgesinin aslı veya ilgili kamu kurumu tarafından onaylı sureti sunulmalıdır. Başvuru aşamasında bu belgelerin aslının veya onaylı suretlerinin sunulması durumunda tekrar sunulmalarına gerek yoktur.
6. Başvuru esnasında sunulmadıysa, projenin uygulanması için mevzuat gereğince ilgili makamlardan alınması gerekli olan her türlü izin, ruhsat, yetki belgesi, lisans gibi belgeler: Projenin uygulanabilmesi için yukarıda bahsedilen durumlar dışında, yürürlükteki mevzuatlar gereği alınması gereken herhangi izin, ruhsat, yetki belgesi ve lisans gibi belge bulunması durumunda, bu belgelerin sözleşme aşamasında başvuru sahibi kurum tarafından sunulması gerekmektedir.
7. Proje sahibi ve varsa proje ortak(lar)ının destek almasına bir engel bulunmadığına dair beyan.
8. Başvuru sahibi adına sözleşme imzalayan kişinin kurum/kuruluş adına imza atmaya yetkili olduğuna dair belge (imza sirküleri) ; eğer kurum/kuruluş tarafından başka bir kişi yetkilendirilmiş ise, yetkilendirilen kişiye ait imza beyannamesi ile birlikte noter onaylı vekâletname.
9. Başvuru esnasında suretleri sunulmuş olan belgelerin aslı veya noter onaylı nüshaları.
10. Başvuru sahibi ve varsa ortakların aynı proje veya faaliyet için hâlihazırda Ajans'tan veya başka bir programdan aynı anda mali destek almadığına dair beyan.
11. KAYS'ta oluşturulan Mali Kimlik Formu, Kimlik Beyan Formu ile Proje Koordinatörü Atama Yazısı, Mali Kontrol Taahhütnamesi, Satınalma Mevzuatı Beyanı, Revize Bütçe ve Sözleşme Genel Koşulları.

Not: Başarılı başvuru sahiplerinden Ajansla mali destek sözleşmesi imzalayabilmek için istenecek evrakların tam ve güncel listesine Ajans internet sitesindeki proje uygulama bölümünden ulaşılabilir.

UYARI: Sözleşme imzalandıktan sonra tahakkuk edecek damga vergisinin ilgili vergi dairesine ödenecek alınacak makbuzun Ajansa sunulması gerekmektedir. Damga vergisinden muaf olan kurumların, muafiyetlerine ilişkin evrakı Ajansa sunması gerekmektedir.

2.2.3. BAŞVURULARIN ALINMASI İÇİN SON TARİH

Başvuruların KAYS üzerinden tamamlanması için son tarih **22/03/2018, saat 18:00**'dir. Bu tarihten itibaren KAYS üzerinden proje başvuruları kapatılacaktır. Proje başvurularına ait taahhütnamelerin KAYS üzerinden e-imza ile imzalanması veya KAYS'tan alınan taahhütnamelerin ıslak imzalı olarak Ajansa sunulması için son tarih **29/03/2018, saat 18:00**'dir. Son başvuru tarihinde e-imza ile imzalanmayan veya başvuru taahhütnamesi ıslak imzalı olarak Ajansın yukarıda belirtilen adreslerine ulaştırılmayan başvurular hiçbir şekilde değerlendirmeye alınmayacaktır. Her başvuru; kabul tarihi, saati ve referans numarası ile kaydedilir. Taahhütnamenin ıslak imzalı teslim edileceği durumlarda, kabul mahallinde son başvuru anı itibarıyla bir yığılma söz konusu ise kapanış saatinde kapılar kapatılır ve sadece o an itibarıyla içeride bulunan başvurular kabul edilerek işlem tamamlanır.

2.2.4. DAHA FAZLA BİLGİ ALMAK İÇİN

Sorularınızı, tekliflerin alınması için belirlenen son tarihten 20 gün öncesine kadar, teklif çağrısının referans numarasını, açık bir şekilde belirterek, elektronik posta ya da faks ile aşağıdaki adrese veya faks numarasına gönderebilirsiniz.

E-posta adresi: proje@bebka.org.tr

Faks: 0224 211 13 29

Soruların yanıtları, Ajansa ulaşma tarihinden sonra en geç 10 gün içerisinde aşağıdaki adreste yayınlanacaktır:
www.bebka.org.tr

Tüm adaylara eşit davranılacak ve bir başvuru sahibine sağlanan bilgi **Sıkça Sorulan Sorular (SSS)** aracılığıyla diğer Başvuru Sahiplerine de sunulacaktır.

Tüm resmi açıklamalar ve talep edilen bilgi Ajans tarafından sağlanacaktır. SSS listesinde ve Başvuru Rehberinde yer almayan hiç bir bilgi Başvuru Sahipleri ve Ajans için bağlayıcı nitelik taşımamaktadır.

Potansiyel başvuru sahiplerinin teknik anlamda uygun, ilgili ve idari açıdan eksiksiz biçimde proje hazırlamasına katkıda bulunmaya yönelik olarak **Teknik Yardım Hizmeti** verilecektir. Konuyla ilgili olarak **www.bebka.org.tr** adresindeki randevu sistemine kayıt yapılması gerekmektedir.

2.3. BAŞVURULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ VE SEÇİLMESİ

Başvurular, Ajans tarafından bağımsız değerlendiriciler ve değerlendirme komitesi desteği ile incelenip değerlendirilecektir. Başvuru Sahipleri tarafından sunulan projeler aşağıda açıklanan aşama ve kriterlere göre incelenecek ve değerlendirilecektir. Değerlendirme süreci temel olarak iki aşamadan oluşmaktadır: **ön inceleme ile teknik ve mali değerlendirme**

2.3.1. ÖN İNCELEME

Yalnızca zamanında teslim edilen projeler ön incelemeye alınır. Ön inceleme aşamasında başvuru sahibinin, ortaklarının ve proje konularının başvuru rehberinde belirtilen kriterlere uygunluğu yönünden ön inceleme yapılır. Ön incelemeye ilişkin hususlar aşağıda belirtilmiştir:

- Başvuru rehberinde belirtilen uygunluk kriterlerine uymayan başvurular reddedilir. Ayrıca bu hususların değerlendirme sürecinin herhangi bir aşamasında tespit edilmesi halinde de söz konusu projeler reddedilir, bu durumun sözleşme imzalandıktan sonra tespit edilmesi halinde ise sözleşmeler feshedilir.
- Ajans ön inceleme ve değerlendirme sürecinde, başvuru sahibinden başvuru ve eki belgelere ilişkin olarak bilgi ve belge isteyebilir.

Taahhütnamenin başvuru sahibinin yetkili temsilcisi tarafından imzalanması gerekmektedir. Bu husus KAYS'a yüklenecek imza sirküleri veya vekâletname gibi belgeler üzerinden kontrol edilecektir. Yetkili olmayan kişiler tarafından yapıldığı tespit edilen başvurular reddedilir.

Diğer taraftan Ajans başvuru rehberinde, başvuru formu dışında bazı bilgi ve belgelerin sunulmasının zorunlu olması yahut onay gerektiren işlem olması halinde yetkili makamlardan alınan onayın başvuru aşamasında sunulması gibi ek kriterler belirleyebilir. Böyle durumlarda tanımlanan ek kriterlerin yerine getirilmemesi projenin ön inceleme aşamasında reddedilmesine yol açar. Bunun dışında ajans değerlendirme sürecini etkilemeyeceğini düşündüğü belgeleri ön inceleme ve değerlendirme aşamalarının herhangi bir zamanında başvuru sahibinden talep edebilir. Başvuru sahibi, ajans tarafından talep edilen bilgi ve belgeleri zamanında ajansa sunmak zorundadır. Talep edilen bilgi ve belgeleri ajans tarafından başvuru rehberinde belirlenen zamanda sunmayan başvuru sahiplerinin başvuruları reddedilir.

Gerekli şartları taşıdığı anlaşılan projeler, bir listesi hazırlanarak teknik ve mali değerlendirme sürecine alınır. Gerekli şartları taşımadığı sonradan öğrenilen başvurular değerlendirme sürecinin hangi aşamasında olursa olsun ön incelemede elenmiş kabul edilir.

Başvurular öncelikle şekli uygunluk açısından idari kontrole tabi tutulacaktır. Bu kapsamda, aşağıda yer alan kriterlerin yerine getirilip getirilmediği kontrol edilmektedir. İstenilen bilgilerden herhangi biri eksik veya yanlış ise, proje teklifi yalnızca bu esasa dayanarak reddedilebilir ve proje teklifi bu noktadan sonra artık değerlendirilmeyecektir.

KRİTERLER	EVET	HAYIR
1. Başvuru, sistem üzerinde standart formata uygun, Türkçe olarak hazırlanmıştır.		
2. Başvuru Formu, Bütçe, Mantıksal Çerçeve ve Özgeçmiş(ler) sistem üzerinde uygun şekilde doldurulmuştur.		
3. Projenin süresi, izin verilen asgari (9 ay) ve azami (24 ay) süreleri aşmamaktadır.		
4. Talep edilen destek tutarı, izin verilen asgari destek tutarından (100.000 TL) düşük ve azami destek tutarından (600.000 TL) yüksek değildir.		
5. Talep edilen destek oranı, uygun toplam bütçenin %50'sinden fazla ve %25'inden az değildir.		
6. KAYS'ta proje başvurusu başvuru sahibinin yetkili temsilcisi tarafından e-imza ile imzalanmış veya proje taahhütnamesi ıslak imzalı olarak Ajansa sunulmuştur.		
7. Başvuru sahibinin ve varsa proje ortak(lar)ının kuruluş sözleşmesini içeren Sicil Gazetesi ile birlikte sermaye ve ortaklık yapılarında değişiklik varsa ilgili değişiklikleri gösteren Sicil Gazetesi (Ticaret veya Esnaf ve Sanatkarlar Sicil Gazetesi) KAYS'a yüklenmiştir.		
8. Başvuru sahibinin TR41 Bölgesi'nde (Bursa, Eskişehir ve Bilecik) kayıtlı olduğunu veya faaliyet gösterdiğini kanıtlayan ve proje teklif çağrısının ilan tarihinden sonra alınmış güncel oda kayıt belgesi KAYS'a yüklenmiştir.		
9. Kooperatifler için son 2 yıl içerisinde olağan genel kurul toplantılarını yapmış olduklarına dair belge ve ana sözleşmeleri KAYS'a yüklenmiştir.		
10. Varsa proje ortak(lar)ın kayıtlı olduğunu veya faaliyet gösterdiğini kanıtlayan ve proje teklif çağrısının ilan tarihinden sonra alınmış oda kayıt belgesi KAYS'a yüklenmiştir.		
11. Başvuru sahibini temsil ve ilzama yetkili kişilerin isimlerini gösterir imza sirküleri/beyannamesi ve gerekli ise vekâletname KAYS'a yüklenmiştir.		

KRİTERLER	EVET	HAYIR
12. Varsa proje ortak(lar)ını temsil ve ilzama yetkili kişilerin isimlerini gösterir imza sirküleri/beyannamesi ve gerekli ise vekâletname KAYS'a yüklenmiştir.		
13. KAYS Tebligat Beyanı KAYS'a yüklenmiştir.		
14. Başvuru sahibinin ve varsa proje ortak(lar)ının mali durumunu gösteren belgeler KAYS'a yüklenmiştir.		
15. Başvuru sahibinin ve varsa proje ortak(lar)ının çalışan personel sayısını gösteren başvuru tarihi itibarıyla son 3 aya ait sosyal güvenlik kurumundan (SGK) alınan belge veya barkodlu internet çıktısı KAYS'a yüklenmiştir.		
16. Toplam maliyeti 1.000 TL ve üstü mal ve hizmet alımları ve yapım işlerine yönelik satın alımlarda her bir kalem için alınacak hizmet veya ekipmanın teknik detaylarını içeren en az 2, tercihen 3 proforma fatura veya teklif mektubu KAYS'a yüklenmiştir.		
17. Şahıs işletmeleri için başvuru sahibinin nüfus cüzdanı sureti sunulmuştur ve KAYS'a yüklenmiştir.		
18. Başvuru sahibinin ve varsa proje ortak(lar)ının kayıtlı odadan temin edilmiş kapasite raporu KAYS'a yüklenmiştir.		
19. Başvuru sahibinin (ve varsa proje ortaklarının) tam yasal adına (şube ise yasal şube adına) düzenlenmiş işyeri açma ve çalışma ruhsatı veya bu belgelerin alınması için yapılan başvuru belgeleri KAYS'a yüklenmiştir.		
20. Projenin uygulanması için mevzuat gereğince ilgili makamlardan alınması gerekli olan her türlü izin, ruhsat, yetki belgesi, lisans gibi belgeler (Ör: Kültür Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu izni, ilgili Bakanlıklardan izin ve yetki belgeleri vb.) KAYS'a yüklenmiştir.		
21. Projede değerlendirilmesinde faydalı olabileceği düşünülen destekleyici dokümanlar (İlgili sektörde faaliyet gösterdiklerine veya gösterebileceklerine dair referans yazıları, iş bitirme belgeleri, fizibilite raporları, iş planları, teknik çizimler, iş akış şemaları, patent, faydalı model, endüstriyel tasarım tescil belgeleri vb.) sunulmuştur ve KAYS'a yüklenmiştir.		

Başvuru sahibinin, ortaklarının (ve varsa iştirakçilerinin) ve projelerin bu rehberin 2.1.1 ve 2.1.2 bölümlerinde verilen kriterlere uygunluğunun kontrolü aşağıda yer alan listeye göre yapılır.

UYGUNLUK KONTROL LİSTESİ

KRİTERLER	Evet	Hayır
1. Başvuru sahibi uygundur.		
2. Ortak(lar) uygundur.		
3. Proje TR41 Düzey 2 bölgesinde (Bursa, Eskişehir, Bilecik) uygulanacaktır.		

Sadece ön incelemeyi geçen başvurular değerlendirme işleminin sonraki safhalarına alınacaktır.

2.3.2. TEKNİK VE MALİ DEĞERLENDİRME

Teklif edilen bütçe de dâhil olmak üzere başvurular, aşağıda yer alan Değerlendirme Tablosundaki kriterlere göre değerlendirilecektir. Değerlendirmede sırası ile başvuranın mali ve yönetim kapasitesi, proje konusunun programın amaç ve öncelikleri ile ilgiliği, önerilen metodolojinin kalitesi ve geçerliliği, projenin destek sonrası sürdürülebilirliği ile projenin bütçe ve maliyet etkinliği göz önüne alınacaktır.

Bu değerlendirmenin sonunda altmış beş (65) ve üzerinde puan alan başvurular başarılı projeler olarak listelenir. Başvurular en yüksek puanı alan tekliften başlayarak sıralanır ve destek dağıtımı bu rehberde belirtilen teklif çağrısının toplam bütçesi çerçevesinde söz konusu sıralamaya göre yapılır. Eşit puan alan başarılı projeler bakımından; söz konusu mali destek programında aynı yararlanıcı tarafından sunulan tek proje başvurusu niteliğinde olanlara öncelik verilir. Bu hususta eşitlik olması halinde öncelikle ilgililik bölümü için bağımsız değerlendiricilerin verdikleri puanların ortalaması; bunun da eşit olması halinde mali ve operasyonel kapasite bölümünden alınan puanların ortalaması en yüksek olanlar dikkate alınır, bu hususta da eşitlik olması halinde başvuru tarihi ve saati esas alınır. Proje tekliflerinin destek almaya hak kazanabilmesi için, toplam başarı puanına ek olarak, değerlendirme tablosunun ilk iki bölümünde incelenen mali ve işletme kapasitesi bakımından en az **13 puan (20 puan üzerinden)** ve ilgililik bakımından da en az **15 puan (25 puan üzerinden)** alması koşulu aranacaktır.

DEĞERLENDİRME TABLOSU

Bölüm	Puan
1. Mali Kapasite ve İşletme Kapasitesi	20
1.1 Başvuru sahibi ve varsa proje ortakları proje yönetimi konusunda yeterli deneyime veya kapasiteye sahip mi?	5
1.2 Başvuru sahibi ve varsa proje ortakları yeterli yönetim kapasitesi ve teknik uzmanlığa sahip mi? (personel, ekipman ve proje bütçesini idare edecek bilgi ve beceri dâhil olmak üzere)	10
1.3 Başvuru sahibi istikrarlı ve yeterli finansman kaynaklarına sahip mi?	5

DEĞERLENDİRME TABLOSU

Bölüm	Puan
2. İlgililik	25
2.1 Proje, Teklif Çağrısının amacı ile ne kadar ilgili?	5
2.2 Proje, Teklif Çağrısının bir veya birden fazla önceliği ile ne kadar ilgili?	10
2.3 İlgili taraflar ne kadar açıkça tanımlanmış ve stratejik olarak seçilmiştir? (nihai yararlanıcılar hedef gruplar). Hedef grupların gereksinimleri net bir şekilde belirlenmiş mi ve proje bunları gerektiği şekilde muhatap alıyor mu?	10
3. Yöntem	30
3.1. Faaliyet planı açık ve anlaşılır mı, yöntemler ve sorumlular belirli mi, faaliyetlerle ilgili verilen bilgiler yeterli mi?	10
3.2. Projenin genel tasarımı ne kadar tutarlı? Önerilen faaliyet ve yöntemler uygun mu, uygulanabilir mi , hedeflerle ve bütçeyle uyumlu mu ?	15
3.3 Teklifte, projenin sonucuna yönelik objektif olarak doğrulanabilir göstergeler yer alıyor mu?	5
4. Sürdürülebilirlik	15
4.1. Projenin, hedef grupları üzerinde somut bir etkisi olması bekleniyor mu? (etkilenen işletme sayısı, faaliyetin bölgesel önemi, geçici/kalıcı oluşturulan istihdam, sosyal faydalar, sağlanan eğitim fırsatları, teşvik edilen yeni sermaye yatırımları, bölgenin genel ekonomik ortamında sağlanan gelişmeler vb. dâhil olmak üzere)	5
4.2 Teklif edilen projenin beklenen sonuçları sürdürülebilir mi? <ul style="list-style-type: none"> Mali açıdan (destek sona erdikten sonra faaliyetler nasıl finanse edilecek?) Kurumsal açıdan (faaliyetlerin devam ettirilmesine imkân tanıyan yapılar proje sonunda da devam edecek mi? Projenin sonuçları yerel olarak sahiplenilecek mi?) Proje sürdürülebilir kalkınmaya ve çevrenin korunmasına itibar gösteriyor mu? 	10
5. Bütçe ve maliyet etkinliği	10
5.1. Yapılacak harcamalar ile beklenen sonuçlar arasındaki oran yeterli mi ?	5
5.2. Yapılması öngörülen harcamalar projenin uygulanması için gerekli ve gerçekçi (piyasa koşullarına uygun) mi?	5
TOPLAM	100

2.4. DEĞERLENDİRME SONUCUNUN BİLDİRİLMESİ

2.4.1. BİLDİRİMİN İÇERİĞİ

Başvuru Sahiplerine, başvurularının sonucuna ilişkin durum yazılı olarak bildirilecektir.

Başvurunun reddedilmesi veya destek verilmemesi kararı, aşağıda belirtilen gerekçelere dayandırılacaktır:

- Başvuru, son başvuru tarihinden sonra alınmıştır;
- Başvuru eksiktir veya belirtilen idari koşullara uygun değildir;
- Başvuru sahibi veya ortaklarından biri ya da birkaçı uygun değildir;

- Proje uygun değildir (örneğin teklif edilen projenin program kapsamında olmaması, teklifin izin verilen azami süreyi aşması, talep edilen katkının izin verilen azami katkıdan daha fazla olması vb.);
- Proje, konuyla yeterince ilgili değildir ve/veya başvuru sahibinin mali ve işletme kapasitesi yeterli değildir;
- Talep edilen destekleyici belgelerin biri ya da birkaçı belirtilen son tarihten önce teslim edilmemiştir;
- Proje, teknik ve mali açıdan, seçilmiş olan diğer projelere göre daha az puan almıştır;
- Bu rehberde bulunan herhangi başka bir kritere uyulmamıştır.

UYARI: Ajansın bir başvuruyu reddetme ya da destek vermeme kararı nihaidir. Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği gereğince, Değerlendirme süreci tamamlandıktan ve Yönetim Kurulu tarafından başarılı projeler onaylandıktan sonra başarısız projelerin tekrar değerlendirilmesi mümkün değildir.

2.4.2. ÖNGÖRÜLEN ZAMAN ÇİZELGESİ

Değerlendirme sonuçları hakkında Başvuru Sahiplerini bilgilendirmek için Ajansın planladığı tarih **Haziran 2018**'dir. Bu tarih kesin olmayıp, proje sayısı, onay süreçleri ve diğer etkenlere göre değişebilecektir.

2.5. SÖZLEŞME İMZALANMASI VE UYGULAMA KOŞULLARI

Destek kararını takiben, verilecek destek miktarı ve uygulamaya ilişkin ilke ve kurallar, başvuru sahibi ile Ajans arasında imzalanacak bir sözleşmeye bağlanır.

Bu program kapsamında sözleşme imzalamaya hak kazanmış başvuru sahiplerinden destek tutarının %20 oranında teminat alınır.

Ajans tarafından teminat olarak kabul edilebilecek değerler şunlardır:

- a. Tedavüldeki Türk parası,
  - b. Bankalar veya katılım bankaları tarafından verilen teminat mektupları,
- Teminatlar, Ajans tarafından nakit olarak teslim alınamaz. Yararlanıcının Ajansın bildireceği banka hesap numarasına teminatı yatırdığına dair dekontun, sözleşme imzalamaya gelindiği zaman ibraz edilmesi gerekmektedir.

Teminatlar, teminat olarak kabul edilen diğer değerlerle değiştirilebilir. Karma değerlerden oluşan teminatlar Ajans tarafından kabul edilebilir. Teminatlar nihai ödemenin yapılmasını müteakip serbest bırakılır.

Desteklenmesine karar verilen projelerin ajans tarafından ilan edilmesinden itibaren on beş işgünü içinde başvuru sahiplerine başvuru formu ve ekleri ile başvuru rehberinde belirtilen destekleyici belgelerin aslı veya onaylı suretinin sunulması gerektiği bildirilir. Başvuru sahibinin gerekli bilgi ve belgeleri sunmasını takiben en geç beş işgünü içinde başvuru sahibi sözleşme imzalamaya davet edilir. Yapılacak yazılı bildirim müteakip en geç on işgünü içinde sözleşme imzalanır. Bu süre zarfında sözleşme imzalamak üzere ajansa başvurmayan, sözleşme

imzalamayacağını yazılı olarak bildiren veya ajans tarafından talep edilen belgeleri zamanında sunmayan başvuru sahipleri söz konusu destekten feragat etmiş sayılır. Aynı süre içerisinde mücbir bir sebepten ötürü sözleşme imzalamaya gelemeyeceğini bildiren başvuru sahiplerine on günlük ilave süre tanınabilir. Sunulan belgelerin gerçeğe aykırı yahut KAYS'ta yer alan bilgi ve belgelerden farklı olması durumunda da başvuru sahibiyle sözleşme imzalanmaz. Bunların yerine, öngörülen toplam destek bütçesiyle sınırlı olmak koşuluyla, yedek listede yer alan başvuru sahipleri sözleşme imzalamak üzere en yüksek puanlı projeden başlamak üzere sözleşme imzalamaya davet edilir. Yedek listeden davet usulü bakımından da yukarıdaki hükümler aynen uygulanır.

Sözleşme özellikle aşağıda belirtilen hakları ve yükümlülükleri düzenler:

Kesin destek tutarı: Azami destek tutarı sözleşmede belirtilecektir. Bu tutar, tahminlere dayalı bir şekilde hazırlanan bütçe çerçevesinde belirlenecektir. Kesin destek tutarı, proje sona erdiğinde ve nihai rapor sunulduğunda kesinlik kazanacaktır. Mali destek Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliğinin 38 inci maddesindeki istisnalar saklı kalmak kaydıyla hiçbir koşulda sözleşmede belirtilen tutarı geçemez, sözleşme tutarını aşan ek ödeme yapılamaz ve yararlanıcı tarafından aynı sözleşme kapsamında ek destek talebinde bulunulamaz.

Hedeflerin gerçekleştirilememesi: Yararlanıcının sözleşme koşullarını yerine getirmemesi halinde Ajans destek tutarını azaltabilir ve/veya o zamana kadar ödenen tutarların tamamen ya da kısmen geri ödenmesini talep edebilir. Ayrıca desteklenen proje veya faaliyet kapsamında, Ajans tarafından istenen bilgi ve belgelerin zamanında ve eksiksiz sunulmaması, izleme ziyaretlerinde uygulama ve yönetim mekânlarına erişimin zorlaştırılması veya engellenmesi yahut projenin sözleşmeye, eklerine ve yürürlükteki mevzuata uygun şekilde yürütülmediğinin tespiti halinde Ajans, ödemeleri durdurabilir ve/veya sözleşmeyi feshederek buna ilişkin mevzuatta ve sözleşmede belirtilen hukuki yollara başvurabilir. Usulsüzlük tespiti halinde yasal süreç başlatılır ve hibe tutarının destek sözleşmesinde belirtilen oranında tazminat istenir.

Sözleşmenin değiştirilmesi: Yararlanıcıların projelerini, Ajans ile imzaladıkları sözleşme hükümleri doğrultusunda uygulamaları esastır. Ancak sözleşmenin imzalanmasından sonra projenin uygulanmasını zorlaştıracak veya geciktirecek önceden öngörülemeyen ve beklenmeyen durum yahut mücbir sebep söz konusu ise sözleşme tarafların mutabakatı ile uygulamanın herhangi bir safhasında değiştirilebilir ve/veya proje uygulamasının tamamı veya bir kısmı durdurulabilir.

Sözleşme süresi proje veya faaliyetin yürütülmesini büyük ölçüde zorlaştıran veya geçici olarak imkânsız hale getiren; yargı süreci, beklenmeyen hâl veya mücbir sebepler dışında uzatılamaz.

Raporlar: Yararlanıcılar, uygulama sürecinde, projede kaydedilen ilerleme ve gerçekleştirmeleri içeren raporlar sunmak zorundadır. Bunlar; sözleşmede belirtilen dönemlerde sunulacak ara raporlar ve proje faaliyetlerinin tamamlanmasını takiben sunulacak nihai rapor ile projenin etkilerinin değerlendirilebilmesi amacıyla sunulacak proje sonrası değerlendirme raporundan oluşmaktadır. Ayrıca Ajans, yararlanıcıdan ilave bilgi ve belge talebinde bulunabilir.

Mali Destek Ödemeleri: Sözleşmede belirtilen süre içerisinde, kabul edilebilir nitelikteki teminat şartının yararlanıcı tarafından yerine getirilmiş olması kaydıyla, (Sözleşmede Ajansa sunulan destek tutarının %20'si tutarındaki teminata ilave %20'lik teminat tutarının Ajansa teslim edilmesi kaydıyla) destek miktarının %40'ı yararlanıcıya ait (sözleşmede belirtilen) banka hesabına ön ödeme olarak aktarılır. Sözleşme imzalanmadan önce yararlanıcının ve projenin risk ve ihtiyaç durumunu değerlendirmek amacıyla, Ajans tarafından ön izleme ziyaretleri yapılabilir ve bunun sonucunda ön ödeme oranı düşürülebilir/yeniden belirlenebilir.

Ajans tarafından ön ödeme sonrasında yapılacak diğer ödemeler (1 ara ödeme ve 1 nihai ödeme), hak ediş esasına göre gerçekleştirilir. Buna göre, ön ödeme tutarının ve aynı oranda yararlanıcının eş finansman tutarının usulüne uygun harcandığını gösteren belgelerin ara/nihai raporlarla birlikte Ajansa sunulması, ilgili raporların Ajans tarafından incelenip uygun bulunması ve onaylanmasından sonra; (sözleşmede aksi belirtilmediği takdirde) ara ödeme, destek miktarının en fazla % 40'ı oranında olabilir. Ara ödeme tutarı hesaplanırken gerçekleşen uygun maliyetler toplamı ile hibe oranı çarpılır, bu tutardan ön ödeme tutarı çıkarılarak ara ödeme tutarı bulunur. Her halükarda destek miktarının en az %20'si nihai ödemede gerçekleştirilir. Nihai ödeme mali destek yararlanıcısının projesini tamamlayıp ajansa proje nihai raporunu sunmasından itibaren 60 gün içinde gerçekleştirilir.. Yararlanıcı tarafından ilgili raporlar sunulmadan ve usulüne uygun ödeme talebinde bulunulmadan, yararlanıcıya hiçbir ödeme yapılmaz. Yararlanıcılara yapılan ödemelerden önce SGK borcu ve vergi borcu bulunmadığına dair resmi yazı veya barkodlu internet çıktısı da talep edilir.

ÖDEME ADI	ÖDEME ORANI	HESAPLAMA TÜRÜ	ÖDEME SÜRESİ
Ön Ödeme	%40 (%40 Teminat Karşılığı)	Risk Değerlendirme	Sözleşme + 45 Gün
Ara Ödeme	Tahmini %40	Hak Ediş Usulü	Rapor Teslimi + 40 Gün
Nihai Ödeme	Tahmini %20	Hak Ediş Usulü	Rapor Teslimi + 60 Gün

UYARI: Projenin tamamlanabilmesi için, projenin uygulaması sürecinde ve/veya sonucunda ortaya çıkabilecek her türlü izin, ruhsat, yetki belgesi vb. gerekliliklerinin ilgili/yetkili makamlardan alınmış olması gerekmektedir.

Projeye ait kayıtlar: Yararlanıcı, proje uygulanmasına dair tüm hesap ve kayıtları şeffaf bir şekilde tutmakla yükümlüdür. Bu kayıtlar proje uygulaması sona erdikten sonra beş yıl süreyle saklanmalıdır.

Denetim: Gerektiğinde proje süresince veya proje sona erdikten sonraki on yıl içerisinde yapılabilecek denetimler sırasında yararlanıcı, proje uygulama ve yönetim mekânlarına erişimi zorlaştırmamak yahut engellemek ve talep edilen her türlü bilgi ve belgeyi görevli personele zamanında sunmak zorundadır. Sözleşme hükümleri, Ajans tarafından hem kayıtlar üzerinde hem de yerinde yapılabilecek denetimlere olanak tanıyacaktır.

Bütün projelerden denetim raporu talep edilir. Bu denetim Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu tarafından yetkilendirilen bağımsız denetçiler ve bağımsız denetim kuruluşları ile serbest muhasebeci mali müşavirler ve yeminli mali müşavirler tarafından yapılabilir. Projelerin denetimi ajans tarafından da yaptırılabilir. Bu durumda denetim maliyeti proje bütçesinde yer almaz. Ajans kamu kurum ve kuruluşlarını dış denetim kuralından muaf tutabilir.

Tanıtım ve görünürlük: Yararlanıcılar, ortakları ve alt yükleniciler, hizmet, mal alımı ve yapım işleri faaliyetlerinde Ajansın sağladığı mali desteği ve Kalkınma Bakanlığı genel koordinasyonunu görünür kılmak ve tanıtmak için, Ajansın internet sitesinde (www.bebka.org.tr) yayınlanan “Tanıtım ve Görünürlük Rehberi ”ne uygun olarak gerekli önlemleri alır.

Satın alma işlemleri: 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa tabi yararlanıcılar, destek programları çerçevesinde desteklenen proje ve faaliyetler kapsamında yapacakları satın alma faaliyetlerini bu mevzuat çerçevesinde gerçekleştirirler. Söz konusu Kanuna tabi olmayan kurum ve kuruluşların uyacakları satın alma usul ve esasları ise Proje Uygulama Rehberi Ek-6 Kalkınma Ajansları Tarafından Sağlanan Destekler İçin Satın Alma Rehberinde tanımlanmıştır.

Yürütülen programlar kapsamında alımı desteklenen alet, teçhizat, yazılım, malzeme ve sistemler ile yapımı gerçekleştirilen tesislerin mülkiyeti ve bunlar üzerindeki fikri mülkiyet hakları yararlanıcıya aittir. Yararlanıcının, sözleşme kapsamında sağlanmış tesis, makine, ekipman, teçhizat ve diğer malzemelerin, genel sekreterin gerekçeli ve yazılı izni olmaksızın proje süresince ve projenin sona ermesinden itibaren üç yıl süreyle üzerinde üçüncü kişi lehine ayni ya da şahsi hak tesis edemeyeceği ve projede belirtilen iş yeri dışında kullanamayacağı, aksi halde destek miktarının iki katı tutarında ajansa tazminat ödeyeceği hususu sözleşmede yer alır.

PROJE PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Burada yer alan göstergeler KAYS modülünde de tanımlanmıştır. Bu gösterge listesinden projenize uygun olanları seçmeniz gerekmektedir. Sistem üzerinde projenizle ilgili olan performans göstergesini seçtikten sonra bu göstergeye ilişkin mevcut durum değerini ve proje sonunda göstergede beklediğiniz gelişmeyi ifade eden göstergenin hedef durumunu belirtmeniz gerekmektedir. Burada seçeceğiniz göstergeler dışında projenize dair ek göstergeler olması durumunda bu ek göstergeleri mantıksal çerçevede belirtmeniz yeterli olacaktır. **Uygulama aşamasında performans göstergelerinin doğrulama kaynakları ile ilgili ilave belge istenecektir.**

No	Gösterge Adı	Birim
1	Sürekli İstihdam	Kişi
2	Eğitim Harcamaları	TL
3	Lisans ve Üzeri Eğitimli İstihdam Sayısı	Kişi
4	Ürün Çeşidi Sayısı	Adet
5	Yenilikçi Ürün Çeşidi Sayısı	Adet
6	Çevre Mevzuatına Uygun Tesis Sayısı	Adet
7	Tesis edilen biyogaz-biyokütle enerjisi sisteminin kurulu gücü	kw
8	Tasarruf edilen su miktarı	m3/yıl
9	Tasarruf edilen elektrik enerjisi miktarı	kwh
10	Tasarruf edilen doğalgaz miktarı	Metreküp
11	Tasarruf edilen hammadde miktarı	Ton
12	Tasarruf edilen kimyasal madde miktarı	Ton
13	Üretilen biyogaz – biyokütle kaynaklı enerji miktarı	kwh
14	Katılım sağlanan çevre ile ilgili organizasyon sayısı	Adet
15	Atık Isı ve Suyun Geri Dönüşümü ile Sağlanan Enerji Miktarı	kwh
16	Ortaklık Kurulan/İşbirliği Yapılan Kurum/Kuruluş/İşletme Sayısı	Adet
17	Çevre Dostu Ürün Sayısı	Adet
18	Üretilen Enerjinin Satışından Elde Edilen Gelir	TL
19	Atıktan Elde Edilen Ürün Sayısı	Adet
20	Atıktan Elde Edilen Ürün Miktarı	Ton
21	Isı geri kazanım teknolojileri ile ilgili yatırım tutarı	TL
22	Engellenen katı (tıbbi atık, tehlikeli atık, ambalaj atığı vb.) atık miktarı	Ton
23	Engellenen sıvı atık (endüstriyel atıksu vb.) miktarı	Metreküp
24	Azaltılan atık ürün miktarı	Metreküp, Ton, Kilogram

3. EKLER

Sistem Üzerinde Doldurulması Gereken Formlar:

- Başvuru Formu
- Bütçe
- Mantıksal Çerçeve
- Projede Yer Alan Kilit Personelin Özgeçmişleri

Sisteme Bilgi Amaçlı Yüklenecek Dosyalar:

- Destekleyici Belgeler

Altınova Mah. İstanbul Cad. 424/4 Buttım İş Merkezi
Buttım Plaza Kat:6 16250 Osmangazi / BURSA
Telefon: 0224 211 13 27 • Faks: 0224 211 13 29
www.bebka.org.tr